

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekoval
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

SLS in proračun.

Vstopili smo v novo dobo državnega gospodarstva. Finančni zakon in državni proračun, ki ga je sprejela narodna skupščina in ki je že z večerajšnjim dnevom stopil v veljavo, predstavlja dejansko in formalno podlago za popolno preobnovo državne uprave, socialne politike in vsega javnega gospodarstva.

Z novim proračunom je država pristopila h končni likvidaciji neurejenih poveljnih razmer in prešla k pozitivni graditvi in ureditvi državne zakonodaje, kakršno zahtevajo vedno večje in težje, predvsem socialno-gospodarske naloge od države.

K temu velikemu koraku v zdravo in napredno dobo našega državnega življenja si lahko čestitamo. Veselje nad tem uspehom more biti toliko popolnejše, ker se je posrečilo vzdigniti ta ogelni kamen reda in napredka v državi v času, ko je gospodarska kriza na vrhuncu, ko je izgledalo, da je naš parlament neozdravljivo bolan in za vsako delo nezmožen, ko so nujne posledice prejšnjih režimov pritirale državno upravo prav do razpada. Saj nam te posledice še te dni motijo zadovoljnost, ko v zadnjem trenutku ni bilo mogoče preprečiti nekaterih nesreč, kakor je n. pr. redukcij železniških delavcev.

Samozavestno more SLS gledati na svoj del soodgovornosti za sedanji državni proračun. Vedno znova moramo poudariti, da so vsa važna gospodarska in socialnopolitična določila, zlasti pa vse pridobitve, ki jih prinaša novi proračun Sloveniji, izključen uspeh SLS. Ta uspeh bi bil še neprimerno popolnejši, če ne bi naša stranka ob vstopu v vladno našla na mizi že načrta, ki je bil samo kopija prejšnjih proračunov.

Toda kljub vsem tem nezmernim razmeram, ki jih je SLS našla ob vstopu v vladno, še ji je, tekom kratke dobe dveh mesecev posrečilo, da je iz zelo nepopolnega načrta napravila primeroma najboljši proračun in finančni zakon, kar smo jih doslej v naši državi dobili. Te naše trditve ne omejajo nedostatk, ki jih sedanji proračun kot organičen naslednik svojih prednikov še vsebuje.

Velike pridobitve prinaša pa zasluga SLS novi zakon predvsem za Slovenijo, ki je bila sedem let pastorka v državi, zapostavljena za vsem pokrajinami in zgolj objekt za finančno, gospodarsko in politično izmaganje. Premožnje nekdanjih dežel na ozemlju Slovenije, ki je bilo v nevarnosti, da v državni upravi propade, je rešeno. To premoženje predstavlja okoli 120 milijonov naše lastnine. Naše oblastne samouprave so s tem dobile prvi vir življenja, prvo možnost, da nadaljujejo tako blagoslovljeno delo bivših deželnih odborov. Poleg materialnega temelja, so naše samouprave dobile tudi formalno moč in kompetenco, da z izpreminjanjem in dopolnitvami bivših deželnih zakonov uredijo oblastno upravo po sedanjih razmerah in ljudskih zahtevah. V tem je prvi odločilni korak k zakonodajni avtonomiji, za katero stremimo. Menda ni in ne bo človeka, ki bi si upal trditi, da bi Slovenija to dosegla brez sodelovanja naše stranke v vladi.

To je naš največji, pa ne edini uspeh. Sedanji proračun je prvi, ki prinaša znižanje davčnih bremen. Znižanje zlasti v tistih postavkah, ki so Slovenijo hudo tlačile. Znižanje dohodnine, odpravo taks za kulturne, prosvetne in dobrodelne ustanove, odpravo carin na umetna groblja in trošarin na nekatere za življenje važne predmete, znižanje davka na ročno delo, olajšave pri plačevanju davkov itd. Znižanje davkov se je zdelo v naši državi naravnost nemogoče, posebno še znižanje davkov, ki se pobirajo v takozvanih prečasnih krajih. Nobena stranka go doslej ni dosegla, vsaka vlada je te davke samo zviševala. SLS je pa tudi ta led prebila!

Ni moč naštetih vseh še tako važnih podrobnosti, ki so se po prizadevanju naših ministrov uveljavile v posameznih resorih. Življenje samo bo na vseh poljih pokazalo tako v Sloveniji kakor v celi državi, da je socialna politika pod dr. Gosarjem začela delati z novo močjo, da v kmetijskem ministruvstvu vlada načelo da obnova vsega našega gospodarstva zavisi od trdne in zadovoljive kmetijske produkcije in da je za upravo državnih gradb slovenski narod postavil moža, kakršnega država potrebuje za neobhodno potrebno restavracijo in izpopolnitev svojih naprav in prometnih sredstev.

Novi državni proračun pomeni zbirko najdalekosežnejših zakonskih preobnov, pomeni ogromen delovni program. Vlada je izjavila, da hoče ta program izvesti. Neodpustljiv greh si nakopavajo tisti, ki hočejo vlado

ovirati pri delu. Kakor je celokupna javnost obsodila poizkuse radičevcev in samostojnih demokratov, ki so hoteli preprečiti sprejetje proračuna in davčnih olajšav, ki jih prinaša, tako mora obsoditi tiste, ki prvi dan po sprejetju proračuna nimajo nujnejšega dela kot da z vsemi močmi intrigirajo proti vladi in

skušajo onemogočiti započeto delo ozdravljenja. Gorje državi in Sloveniji, če bi prišlo izvrševanje dalekosežnih pooblastil v roke partizanov, sovražnikov naroda, zlasti sovražnikov naše Slovenije in revnega kmetijskega in delavskega ljudstva! To se ne sme zgoditi in se ne bo zgodilo.

Nevarno stanje romunskega kralja.

KRALJICA MARIJA ODPOTOVALA V BU-KAREŠT. — KRALJ ALEKSANDER ODPO-
TUJE TEKOM VEČERA.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Kraljica Marija je sinoči odpotovala z dvornim vlakom v Bukarešto. Povodoma njenega odhoda zatrjujejo nekateri krogi, da je romunski kralj ponovno obolel, tokrat zelo težko, tako da se je bati, da ne bi prišlo do katastrofe. Po teh vesteh je romunski kralj dobil hripa s komplikacijo

v pljučih. Z ozirom na to se misli, da je kraljevo stanje zelo težko. Tekom nocojšnjega večera bo v Bukarešto odpotoval tudi kralj Aleksander. Za časa njegove odsotnosti bo kraljevsko oblast izvrševal predsednik vlade Nikola Uzunović.

Razne kombinacije in njihova vrednost.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Včerajšnji nastop predsednika narodne skupščine Marka Trifkoviča proti Nikoli Uzunoviću se v opozicijskem časopisu razpravlja z veliko škodoželjnostjo. Opozicija stavlja na ta spor velike nade. Nekateri pričakujejo padca vlade, ker Trifkovičev prijatelj, kakor pravijo, ne bodo več podpirali Uzunovičeve vlade. Drugi mislijo, da stojimo pred razcepom radikalnega kluba.

Gotovo je, da v radikalnem klubu ni velike enotnosti in da so še vedno spori med pašičevci in centuramaši. Toda dosedaj se je pokazalo, da je hojenje radikalov po edinstvi stranke vendarle še večje nego njihova medsebojna nasprotstva. Zato resni politični krogi ne verujejo, da bi radi razmer v radikalnem klubu stali pred novo krizo, četudi nihče ne prikriva, da bo prihodnja obtožnica proti Boži Maksimoviću za vladno zopet velika preizkušnja.

Kar se tiče Uzunoviča in Maksimoviča, je gotovo, da bosta svoj položaj z vso energijo branila. Z ozirom na poslednje dogodke zagotavljajo iz Uzunovičeve in Maksimovičeve okolice, da so vse poslednje kombinacije, za katere so že nekateri pripravljali tla, postale brezpredmetne. Izjavljajo, da mora sedanja vlada še nadalje ostati takšna, kakršna je. Edino razširila bi se lahko, nikakor pa ne v temelju spremenila. Po mnenju nekaterih bi se ta razširitev v prvi vrsti izvršila z Demokrasko zajednico. Toda vodstvo Dem. zajednice bi se moralo odredi nameri cepiti radikalni klub, oziroma si za sodelovanje zbirati osebnosti iz radikalnega kluba. Radikalni klub

bo in mora tudi nadalje, tako se izjavlja iz Uzunovičeve in Maksimovičeve okolice, vztrajati na dosedanjem stališču, da se ne sme dovoliti vmešavanje druge stranke v njegove notranje razmere. Sodelovanje Dem. zajednice v sedanji vladi bi se moglo ustvariti samo pod vodstvom Nikole Uzunoviča.

Pristaši sedanje vlade v radikalnem klubu so se danes pokazali zelo aktivne. Predsedstvu svojega kluba so poslali posebno pismo, v katerem prosijo in zahtevajo, da se vse potrebno ukrene, da se preprečijo pripravljana novih kombinacij brez znanja Uzunoviča, Maksimoviča in ostalih članov sedanje vlade. Po njih mnenju mora vsa klub obsoditi vsakega posameznika radikalnega kluba, ki bi delal v drugi smeri, nego to želi sedanja vlada. Na drugi strani so se tudi pašičevci pokazali precej aktivne in mislijo, da je razširitev sedanje vladne koalicije z radičevci nemogoča. Glede Demokrasko zajednice so mnenja, da se koalicija ne more napraviti, dokler je na čelu vlade Uzunović.

Iz vladnih krogov se nadalje odločno zatrjuje, da ne bodo imele razprave v radikalnem klubu prav nobenih slabih posledic za radikalno stranko. Te stvari so razumljive, ker ni bilo dosedaj med radikali močne avtoritativne osebe, ki bi imela splošno pooblastilo, da bi sama reševala vsa vprašanja in prihajala pred klub z gotovimi štvarmi, kakor je to delal Pašić. Z ozirom na to je razumljivo, da se vedno pojavljajo različna mišljenja, ki pa se vendar vedno poravnajo. Vedno se manjšina pokori večini, kar je v interesu stranke.

Prihodnja seja narodne skupščine 19. aprila.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Današnja skupščinska seja je bila zelo kratka. Na dnevnem redu je bilo samo sklepanje o tem, ali se notranjemu ministru dovoli podaljšanje roka za deset dni.

Pred dnevnim redom je samostojni demokrat Grisogono zahteval, da skupščina takoj nadaljuje z delom, češ da so na dnevnem redu važne zadeve. Z ozirom na pričetek muslimanskih bajramskih praznikov in bližnjih katoliških velikonočnih praznikov je jasno, da je zahteva samostojnih demokratov preračunjena na zunanji efekt in demagogija. Jas-

no je, da jo je skupščinski predsednik odklonil.

Nato se je pričel dnevni red. Dr. Mehmed Spaho je v imenu opozicije izjavil, da nima opozicija ničesar proti podalšanju roka ministru za notranje zadeve, naker je velika večina sprejela, da se obtožba proti Boži Maksimoviću odloži do 19. aprila.

Nato je predsednik sejo zaključil in sklical prihodnjo za 19. aprila ob devetih dopoldne z dnevnim redom: razprava o obtožbi Demokrasko zajednice proti Boži Maksimoviću.

Nezaželen nasvet velesil.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Poslednje dni krožijo vesti o tem, da bi se med našo in italijansko državo imela pričeti direktna pogajanja radi poslednjih dogodkov. V političnih krogih se nikakor ne pozdravlja ta ideja, katero zastopata angleška in francoska vlada, da bi se namreč radi italijansko-jugoslovanskih napetosti pričela med Belgradom in Rimom neposredna pogajanja. Sploh je proti vsem pravilom zunanjepolitične taktike, da bi se mala država pogajala z velesilami samo tete a

tete. Mala država potrebuje pri razgovorih vedno močnejšega sekundanta. Čim več jih je, tem boljše je. Drugo pa je, da se pravzaprav nimamo mi z Italijo ničesar drugega razgovarjati, nego o njenih lažeh, da smo se pripravljali na vpad v Albanijo. Pravzaprav ima Italija v tem oziru besedo. Ona naj celemu svetu izjavi, da je govorila neresnico. Razgovori o tem so končani. Med Italijo in Jugoslavijo se je vpostavil status quo.

sprejel v avdienco finančnega ministra. Avdiencia je bila precej dolga.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Minister za socialno politiko dr. Andrej Gosar je z večernim brzovlakom odpotoval v Ljubljano, kjer bo ostal par dni.

Italija odklanja angleške posredovalne predloge.

v Rim, 1. aprila. (Izv.) Rimsko časopisje obširno komentira vesti agencije »Havas«, ki poroča o nujnosti sestavitve permanentne mednarodne kontrolne komisije, katere delokrog naj se razteza na vse jugoslovansko-italijanske meje in ki naj bi imela nalogo, da prepreči vse spore in zapletljave med obema državama. »Giornale d'Italia« piše, da se more vzeti ta misel samo kot šala, ker je obstojala nevarnost konflikta, sedaj samo med neoboroženo Albanijo in Jugoslavijo. In ta nevarnost pravzaprav še ni popolnoma odstranjena. Taka komisija pa bi tudi v slučaju eventualnega konflikta ne imela nikakega pomena. »Havas« zahteva dalje od Italije, da poda natanko interpretacijo tiranske pogodbe, od Jugoslavije pa odobritev nettunskih dogovorov. Ta dva problema nimata prav ničesar skupnega. Ratifikacija nettunskih dogovorov pomeni za Jugoslavijo le vprašanje mednarodne korektnosti in lojalnosti. Dejstvo, da Jugoslavija še ni ratificirala teh konvencij, je samo dokaz, da pristranih odnošajev, o katerih podajajo oficijelne izjave jugoslovanski državniki, v resnici ni. Tiranski pakt pa ne potrebuje nikakih razlag, ker je bil tekst predložen Društvu narodov in velesilam. Dobro bi bilo, da Italija izjavi, da o tiranskem paktu ne pripušča debate. Opozoriti je treba svet tudi na to, da ne zamenja gesla »Balkan balkanskim narodom z jugoslovanskim programom« »Balkan Jugoslovonom«.

Organ italijanskih sindikalistov »Lavoro d'Italia« se vprašuje, ali predlog agencije »Havas« ne vsebuje tudi zahteve, da bi vojaški alajši vršili preiskave na italijanski strani. To absolutno ni dopustno. List tudi zagotavlja, da po tiranskem paktu Italija ni brezpogojno vezana, da podpira ravno režim Ahmed beg Zoguja.

SMRTNE OBSODBE V ALBANIJI.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Skadrska »Liria Kombetare« — Narodna svoboda — poroča, da je vojno sodišče v Skadru zaradi novemberskega upora proti režimu Ahmedbega obsodilo 15 obtožencev na smrt, 321 obtožencev pa na ječo skupaj 1598 let. Nadaljnjih 14 obtožencev, ki so ušli v inozemstvo, je bilo in contumaciam obsojenih na smrt. Proti 26 obtožencem postopanje še ni končano.

SEJA DEMOKRATSKE ZAJEDNICE.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Po skupščinski seji se je vršila seja Demokrasko zajednice. Na seji je Ljuba Davidović razložil potrebo, da poslanci vršijo med parlamentarnimi počitnicami živahno akcijo med ljudstvom. V tej smeri je izdelal poseben načrt. Nato je voščil muslimanske vešale bajramske praznike.

RADIČ BO ŠEL V PARIZ.

v Zagreb, 1. aprila. (Izv.) Zadnje dni je Radić dočuda molčeč o političnih dogodkih in ne daje nikakih izjav. Casnikarjem je povedal, da bo odšel ta mesec v Pariz, kjer se bo vršil pod vodstvom Paula Boncourta mednarodni protifašistovski sestanek, na katerem bosta zastopani tudi Bolgarija in Jugoslavija. Italijo bo zastopal Turatti.

RADIČ PROTI KOMUNISTOM.

v Zagreb, 1. aprila. (Izv.) Na včerajšnji seji zagrebske oblastne skupščine je prišlo do ostrih prerekanj med radičevci in komunisti. Zastopnik Krmelj je bil izvoljen z glasovi radičevcev v socialni odbor, pozneje pa je Hrvat, tudi zastopnik komunistov, ostro napadel Radića. Radić je zato v debati očital Horvatu, da je frankovec in je rekel, da če bi bil on notranji minister, bi še mnogo ostrejšše nastopil proti komunistom kot Boža Maksimović.

FRANCOSKO-NEMŠKA TRGOVINSKA POGODBA.

Pariz, 1. aprila. (Izv.) Včeraj zvečer sta Briand in nemški poslanik podpisala začasno trgovinsko pogodbo. S tem se dosedanja začasna trgovinska pogodba podaljša do 30. junija t. l.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Današnje »Službene Novine« prinašajo proračun in finančni zakon, ki stopata s tem v veljavo.

V nedeljo telovadna akademija J. O. Z. v »Unionu«!

Za trajno rešitev albanskega vprašanja.

»Kölnische Volkszeitung« z dne 31. marca prinaša uvodnik o italijansko-jugoslovanskem sporu zaradi Albanije. Naglašja, da izvira zlo iz sklepa poslaniške konference iz l. 1921. v katerem so Anglija, Francija in Japonska poverile Italiji nekako varuštvo nad Albanijo in priznale, da bi vsaka izprememba albanskih meja pomenila opasnost za strateško varnost Italije. Sedaj se da albansko vprašanje trajno rešiti le na ta način, da se omogoči Albaniji samostojno gospodarsko življenje. V ta namen naj se da Albaniji mednarodno posojilo pod kontrolo Društva narodov. Razen tega naj se razčisti položaj na Jadranu na ta način, da se razširi zmisel čl. 10. pravil Društva narodov in ustanovi posebno mednarodno jamstvo za neodvisnost Albanije, katerega bi se morale v prvi vrsti vdeležiti države, ki pri tem niso neposredno prizadete. S tem bi postali nevarni dogovori iz l. 1921. in 1923. odveč. Življenski interes Društva narodov samega zahteva, da se v danem trenutku z vsemi silami prizadene za to, da se grožnje ognjišče nevarnosti ob Jadranskem morju odstrani. Na kocki je nič manj in nič več nego upravičenost njegovega obstoja.

Pogovor s Fan Nolim.

»Neue Zürcher Zeitung« z dne 30. marca t. l. prinaša obširen uvodnik o bivšem albanskem predsedniku Fan Noliju in njegovih izjavah nasproti njenemu dunajskemu poročevalcu. Fan Noli je izjavil:

»Moji pristaši so danes v znatnem številu raztreseni po vsem svetu; Ahmed Zogu in njegova za Albanijsko nevarna politika nima med narodnozavednimi Albanci v inozemstvu nobenega prijatelja. Napačna je misel, da stoji vsi mohamedanci za svojim pravovernim predsednikom. Med mojimi pristaši so zastopane vse tri vere: mohamedanska, katoliška in pravoslavna, kajti Albanec ne pozna verskih nasprotij. Njemu je svoboda in narodno dostojanstvo nad vse. Tudi jaz sem bil vedno za prijateljstvo z mogočno Italijo, ki bi mogla naši ubogi deželi le koristiti. Toda jaz ne bi bil nikdar žrtvoval gospodarske samostojnosti in neodvisnosti Albanije, kakor je storil Ahmed beg Zogu v tiranskem paktu. Ta pakt izpolnjuje vse italijanske aspiracije na Balkanu in pripravila kot prvo etapo fašistovsko invazijo v Albanijo, kateri bo sledila kot dru-

ga invazija v Jugoslavijo. In moralni obtožnec nastopa danes kot tožitelj!

Mi vemo čisto natančno — je nadaljeval Fan Noli — da se s pomočjo italijanskih častnikov, ki so jih vtaknili v albanske uniforme, že mesece vrše vojne priprave, da italijanske ladje dovažajo vojni material in da se na albansko-srbski meji delajo priprave za napad. Jugoslavija seveda vseh teh odredb ni mogla prezreti in le naravno je, da se čuti v svojem obstoju ogrožena. Spor je tem pomembnejši, ker Italija nedvoumno izjavlja, da hoče predložiti sedaj Jugoslaviji svoj stari račun — ostanek svojega jadranskega programa. S tem vstajajo na balkanskem obzorju obrisi vojne med velesilami, ki jim sledi vrsta manjših držav.

Nato je prešel Fan Noli zopet na položaj v Albaniji in rekel: »Dočim sem mogel jaz vedno brez vsakega orožja popolnoma varno potovati po deželi, je Ahmed Zogu v svoji prestolici takorekoč ujetnik svoje lastne telesne garde. Prihujljen ni niti v lastni deželi niti izven nje. Njegova oblast sloni danes bolj nego kdaj prej na italijanskih bajonetih.

Toda fašizem — je nadaljeval Fan Noli — ne bo nikdar mogel osvojiti balkanskega polotoka, vsaj geslo: Balkan balkanskim narodom, še ni utihnilo.« Dalje izjavlja, da bodo Albanci v slučaju potrebe složno ob strani Jugoslavije proti fašistovskemu vpadu na Balkon, ki je mnogo nevarnejši nego nekdanja velikosrbska politika. »Kljub temu neprestano opominjam moje prijatelje, naj bodo mirni in želim, da bi se preprečilo vse, kar bi moglo nekoč užgati plamen vojnih grozot.«

TURČIJA IN NAPETOST BALKANA.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada, da se je uveljavila v Turčiji sprito zadnjih dogodkov na Balkanu precejšnje vznemirjenje. Zlasti Turčija je v skrbih glede bolgarskih namer ter je te dni že v drugo poklicala sofijskega poslanika v Angoro, da poroča o položaju. Istočasno se sedaj mudi v Angori tudi belgrajski poslanik. Vršil se je izreden ministrski svet. Vojni minister Redžeb bej potuje v Carigrad in Trakijo. Nekateri turški krogi so razočarani, ker admiral francoskega brodom, ki se mudi v Carigradu, doslej še ni obiskal Angore. Ti krogi bi želeli, da bi francoska politika na Balkanu aktivnejše nastopila proti angleško-italijanski.

Zaostritev položaja na Kitajskem.

v London, 1. aprila (Izv.) »Daily Mail« javlja, da je vlada sklenila na seji, da bo radi dogodkov v Nankingu od kantonske vlade zahtevala zadoščenja v obliki ultimatum. Predhodno se bo še posvetovala o tem z ameriško in japonsko vlado. — »Daily Herald« piše, da hoče vlada dogodke v Nankingu uporabiti kot pretvezo za spremenitev svoje politike napram Kitajski. Glede ukrepov, katere misli izvesti vlada, pravi, da še ni padla odločitev. Nekateri predlagajo, da se zasede trdnjava Vučang, drugi pa, da naj se blokirajo vse luke, katere ima v oblasti kantonska armada. Definitivna odločitev bo padla, ko pride odgovor iz Tokija in Washingtona.

J. Šedivy.

Poljska zunanja politika

Odkar sta se z lokarno pogodbo zblizali Francija in Nemčija ter kmalu nato ni dobila Poljska stalnega mesta v svetu Društva narodov, se je začela Poljska odtujevati Franciji in iskati novo orijentacijo. V zadnjem času se je mislila nasloniti na Anglijo in Italijo. Toda vsled albansko-italijanskega pakta so se poljski diplomati zamislili. S priznanjem Besarabije Rumuniji je v sedanjem svetovno-političnem položaju pokazala Italija v dejanju svoje sovraštvo napram sovjetski Rusiji, s katero hoče Poljska mir. Italijanski diplomatski napad na Jugoslavijo, svojo zaveznico, je vzbudil v poljskih krogih nezaupanje do Italije, ki bi mogla storiti isto jutri s Poljsko, kar je danes Jugoslaviji. Vse to je dalo povod, da se je Poljska začela približevati ne samo Čehoslovaciji, temveč celo boljševiški državi.

Te dni je presenetilo svet poročilo poljskih listov, da je prišel v Varšavo moskovski poljski poslanik Stanislaw Patek. Imel je dolge razgovore z min. predsednikom Pilsudskim in zunanjim ministrom Zaleskim o ponudbi boljševiške vlade, da se sklene pogodba med Varšavo in Moskvo. Obe državi bi se obvezale, da se medsebojno ne napadeta in da ostane ena stran nevtralna, ako je druga napadena. Skoro gotovo bodo pogajanja imela uspeh, ker imata obe državi mnogo važnih razlogov za prijateljsko pogodbo in tudi dovolj dobre volje.

Obema državama dela manjšinsko vprašanje velike preglavice. V Poljski vlada pravo bojno razpoloženje med Poljaki in narodnimi manjšinami. Ruski državniki, ki vodijo politiko boljševiške zvezne države, opažajo vrenje v boljševiški Ukrajini in Belorusiji. Volitve v sovjete niso izpadle ugodno. Boljševiški uradni list v sovjetski Ukrajini »Visti« in beloruski boljševiški vodilni dnevnik »Savjeckaja Bjelorusj« sta prinesla rezultate skoraj samo iz mest, a tudi tam so dobili nestranski kandidati mnogo mandatov. Kmetski kraji, o katerih manjkajo poročila, so izvolili pretežno

ne boljševiške, temveč nestranske kandidate. Pesniki so se nedavno pritožili, češ, da njihov namen ni samo oznanjevanje boljševiških idej. Proti veri so boljševiki čim dalje bolj brez moči. Ukrajinske znanstvene ustanove v Kijevu in beloruske v Minsku niso tako pokorne služabnice boljševizma kakor ruske, temveč so celo središče narodnega pokreta, ki teži po odcepitvi od Moskve. Vsled izredne taktnosti jim boljševiki ne morejo do živga, ne glede na to, da bi uničenje znanstvenih ustanov slabo vplivalo na azijske narode, ki strastno koprne po prosveti. In nazadnje, kdo more določiti, kateri ukrajinski ali beloruski boljševiški voditelj je prijatelj Moskve in kateri separatist? Obe državi pričakujejo od prijateljske pogodbe, da bodo sedaj bolj pohlevni Ukrajinci in Belorusi, ki so dosedaj polagali mnogo svojih nad na osvoboditev v bodočo rusko-poljski vojni zaplet. Toda strastna ljubezen do svobode je iznajdljiva.

Gospodarske razmere tudi silijo Poljsko in sovjetsko Unijo k sodelovanju. Boljševiška država že sama potrebuje mnogo industrijskih izdelkov, ki jim Poljska išče tržišče. Osvobodjena Kitajsko bo nenasitni trg za poljske izdelke. V Kitajsko pa je mogoče samo z rusko pomočjo, kar pa zopet dviga boljševiški ugled. Kantonska Kitajska namreč hoče izdelkov, a ne od zapadnih velesil. Da Poljska misli na Kitajsko, dokazuje najvažnejši kitajski trgovski list »The Economist«, ki je 15. februarja t. l. prinesel zelo laskavo poročilo o poljskih izdelkih. V Mandžuriji pa se mudi prof. Lewicki, ki študira tamkajšnje kulturne in gospodarske razmere. V Harbinu, glavnem mestu Mandžurije, bo stalna razstava poljskih izdelkov, zlasti traverz, tračnic, sladkorja in tekstilnih izdelkov.

Na ta način bi si poljska in češka industrija ne delali konkurence in prijateljski odnos bi stali na trdnih nogah. Poljska bo lahko svoje pridelke in živino izvažala v pasivno Čehoslovakijsko. Češki profesorji pa delajo dobro kulturno in gospodarsko propagando v Bolgariji. Govori se celo o čehoslovanskem

pristanišču v Varni na Črnem morju. Tako vodi pot iz Moskve preko Varšave in Prage v Sofijo. Evropska meja boljševiške države bi bila na ta način tako zasigurana da bi se Moskva lahko popolnoma posvetila dogodkom na Kitajskem. Poljska pa bo vsled opore v Rusiji lahko bolj posegla tudi v svetovno-politična vprašanja, kar je njena vroča želja.

Res je, da so pri pogajanjih tudi težave. Poljska ima n. pr. vezane roke s pogodbo z Rumunijo. Toda ovire med Nemčijo in Francijo so bile še večje. Skupni interesi se zde tako važni, da se pogajanja med Poljsko in sovjetsko državo vrše mirno, čeravno je poljska vlada ravno sedaj začela preganjanje komunistov, jih mnogo zaprla, zaplenila tajne komunistične tiskarne in korespondenco.

Po mišljenju zelo uglednega lista poljske najmočnejše stranke »Kurjera Warszawskiego« Poranneg z dne 26. marca, bi tudi Velika Britanija morala pozdraviti z zadovoljstvom ta poskus, da se evropski mir postavi na trdnjše noge, če se ustvari med slovanskimi državami taka na ohranitev miru sloneča neagresivna antanta, ki bi je seveda Moskva ne smela izrabljati v širjenje svojega brezbožnega protikulturnega boljševizma. Kot iskreni Slovani in katoličani želimo tudi, da bi se v takem okviru zasigurala svoboda vsem slovanskim narodom brez razlike in je naloga Poljske in ruske države, da se tudi proti svojim slovanskim narodnim manjšinam, oziroma konfederiranim slovanskim narodom zavedati, da je iustitia fundamentum regnorum.

Gospodarska kriza v Sovjetski Rusiji.

Moskovski poročevalec »Prager Presse« javlja iz Moskve, da sta na kongresu komunistične mladine odnosno na kongresu kemične industrije govorila Stalin in Kubišev o gospodarskem položaju sovjetske unije. Oba sta naglašala, da je znižanje produkcijskih stroškov in znižanje cen izdelkov v nadrobni prodaji neobhodno potrebno. Le na ta način je mogoče likvidirati nezadovoljnost med kmeti in dvigniti kupno moč podeželskega prebivalstva. S tem bi se izboljšal tudi položaj delavstva, ki mu ni mogoče zvišati plač. Treba je pa točno opredeliti pravice tehničnega osebja in revidirati norme o delu posameznega delavca.

Priznanje hišnih posestnikov Jugosl. klubu.

Glas o velikih uspehih v sedanji vladi postaja vsak dan močnejši, tako da se je javno zabavljanje utapla v njem.

»Narodni Dnevnik« pripominja k poročilu o prenosu bivšega deželnega premoženja na oblastna odbora dobesedno: »Priznati treba, da je s tem amandmanom dosegla SLS velik uspeh in da je samo s njim upravičila svojo sodelovanje v vladi. Uspeh je tem pomembnejši, ker so gotove pravice dosežene samo za obe slovenski oblasti.«

»Moj dom«, glasilo pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov, pa v dolgem članku našteva petnajst davčnih olajšav, ki jih prinaša novi proračun. Izbral je tiste, ki so za posestnike, obrtnike in pridobitne sloje sploh najvažnejši. Te uspehe »Moj dom« takole komentira:

»Vedno smo poudarjali, da se z neumornim delom in energičnim nastopom da končno tudi v Belgradu doseči uspehe, če se ne prebistano dokazujejo lastne pravice, odnosno v davčnem vprašanju previsoka obremenitev. Čutili smo tudi prav dobro, da bi se tudi v pogledu previsoke davčne obremenitve Slovenije bilo že dalo marsikaj doseči, če bi naši poslanci vsaj v gospodarskih vprašanjih solidarno nastopali in če bi se bila najmočnejša politična stranka v Sloveniji odločila v vladi sodelovati. Zelo nas veseli, da zamoremo po dolgem času vsem davko-plačevalcem poročati, da je ministrski svet 1. marca t. l. sklenil v prihodnji finančni zakon sprejeti zelo važne dodatke (amandmane), kateri prinašajo Sloveniji znatne olajšave davčnih bremen. Če pogledamo točko za točko novih dodatkov v finančnem zakonu, takoj na prvi pogled vidimo, da so poslanci Jugoslovanskega kluba s vstopom v vlado dosegli uspehe, katerih pri sedanjih razmerah in trdosti g. finančnega ministra skoraj nismo pričakovali.

Smešno se nam zdi prerokanje v nekaterih slovenskih časopisih, kdo je pripomogel k uspehu in neokusno je bagateliziranje pridobljenih uspehov, ali si jih celo lastiti kot uspeh s svoje strani, odkoder ni zamogel priti. Leta in leta smo bili navajeni na nova bremena, sedaj pa se je naenkrat na bolje obrnilo. Zakaj pa se niso dosegle poprej nobene ugodnosti, o tem smo si vsi na jasnem. Sedaj se je prišlo z resnim delom, ki upamo, da se bo nadaljevalo. Nešteto krat in pri vsaki priliki smo poudarjali, da se bodo razmere spremenile samo z vstopom najmočnejše slovenske stranke, to je Jugoslovanskega kluba v vlado. Zelo nas veseli, da so se naše želje in besede obistinile. Na teh pridobitvah smo skupno z drugimi gospodarskimi organizacijami deležni tudi mi, ko smo prirejali nešteto protestnih shodov, spomenic, resolucij itd., s tem podpirali poslance v boju za razbremenitev Slovenije, javnost in vse faktorje pa s tem prepričevali o neznosnih davčnih bremenih v Sloveniji. Gospodje poslanci, le tako naprej, mi Vas hočemo podpirati!

Zakaj?

Zakaj — tako vzklika »Jutro« — je SLS rešila radikale, rešila sistem in celo budjetno ustrojstvo z vso zastarelo krivičnostjo? — S tem je pa obenem izreklo »Jutro« najhujšo obsodbo nad svojo SDS. Sistem in celo budjetno ustrojstvo z vso zastarelo krivičnostjo! Res je to. Ampak kdo je ustvaril ta sistem, to budjetno ustrojstvo in vso to krivičnost, ki smo jo doslej najbolj občutili Slovenci? Ustvaril jo je samo centralizem, ki ga nobena stranka ni s toliko gorečnostjo uvažala v naši državi kakor SDS in ki je ta centralizem z vidovdanskim ustavo tudi rešila z glasovi g. Žerjave in tovarišev ter g. Puclja in tovarišev. SLS pa je proti centralizmu vedno bojevala najodločnejši boj, naj je bila v poziciji ali v vladi. Bojuje ga tudi sedaj. Vse njeno delo je koncentrirano na odpravljanje tega sistema, na demontiranje centralizma. Marsikje se to že pozna v novem finančnem zakonu, najbolj pa v tem, da je SLS zopet izrgala centralizmu slovensko deželno premoženje. Tu je najočitnejši odgovor na vprašanje, zakaj je šla SLS v vlado. Ni šla reševati sistema, ampak slovensko avtonomijo. In ta dva meseca SLS-režima sta se Sloveniji dobro izplačala, tega ne bo prikrilo nobeno jutrovske kričanje.

Iztisnjeni milijoni.

»Iz privatnih nameščencev iztisnjeni milijoni za bivšo črnogorsko dinastijo!« Tako servira »Jutro« svojim bralcem vest o amandmanu glede na odškodnino bivši črnogorski dinastiji. Seveda se mora zraven prav debelo zlagati, sicer bi jutrovske privatni nameščenci teh iztisnjenih milijonov ne verjeli.

Prvič ni res, kar piše »Jutro«, da se ima po rečenem amandmanu vrniti črnogorski dinastiji del njenega konfisciranega premoženja ter povrniti še odpravnina v znesku 42 milijonov dinarjev, ampak je res to, da ima dobiti črnogorska dinastija le 42 milijonov odškodnine za odvzeto jej premoženje. To ni tako velika svota v primeri s faktično vrednostjo tega premoženja. In je torej ta svota že sama na sebi s tem poplačana, pa zato tem neumnjejša »Jutrova« demagoška trditev, češ: »V efektu je sedaj stvar ta, da bodo apanaž za črnogorske prince plačali siromašni privatni nameščenci iz prečanskih krajev, kajti nova plačarina na njihove dohodke ne velja za Srbijo«. Kjer je »Jutro« izleglo še drugo laž, kajti ravno privatni nameščenci plačujejo v Srbiji večji davek kot pa v Sloveniji. Naj si »Jutro« le ogleda tozadevne določbe srbskega davčnega zakona, da se mu bodo še srbski privatni nameščenci zasmejili!

Velikanska nova bremena.

Iz jutrovskega premišljevanj ob sprejetju proračuna: »Brez večine v narodu, brez večine v narodni skupščini, so imeli pogum, da natovorijo državi in njenemu prebivalstvu za leto dni s proračunom velikanska bremena...« — Brez večine v narodu! Kdo pa ima večino v slovenskem narodu, ali jo ima morda g. Žerjav? In ali jo ima v srbskem narodu morda g. Pribičević? Brez večine v narodni skupščini! Kaj pa je 156 proti 126, ali je to morda manjšina? In pa velikanska nova bremena! Kaka bremena? Naj »Jutro« pokaže le eno samo novo breme, ki da ga je natovorila sedanja vlada ljudstvu! Kje je sploh kako novo breme, a kaj še-le velikansko! Velikanske so le nove »Jutrove« laži, ki jih je nakopičilo v svojem napadu na vlado in njen proračun. Mod drugim predstavlja Žerjavovo glasilo kot eno teh »velikanskih novih bremen« tudi davek na ročno delo, torej tisti davek, ki ga je podpisal sam dr. Žerjav, ki je bil on na vladi. Ta davek se pobira že dve leti, je torej staro breme, ki ga je sedanja vlada morala prevzeti. In ker ga zaenkrat ni mogla odpraviti, ga je SLS vsaj izkušala nekoliko omiliti s tem, da je dosegla zvišanje eksistenčnega minimuma tudi za ročnega delavca. Torej ni naložila SLS delavcu nikakega novega bremena, ampak mu je le olajšala tisto breme, ki mu ga je naprtila SDS.

Beleške

△ Velika krivda SLS. To je našel stari-na »Slov. narod«, ki piše, da mora SLS s polno odgovornostjo kriti vse dobro in slabo, kar je v proračunu. To odgovornost bo SLS lahko nosila in nas le veseli, da vrli naš starina vsaj najde tudi kaj dobrega na proračunu. Za kar ga bo pa »Jutro« gotovo ozmerjalo in bo moral to prihodnjič spet preklcati.

△ En glas. Narodna skupščina je sprejela proračun s 156 glasovi proti 126, torej z večino 30 glasov. Pomotoma pa je bil proglašen razultat glasovanja s 157 : 126, ker je bil vstet tudi glas poslanca Klekla, ki pa radi boleznosti ni bil navzoč in torej tudi ni mogel glasovati. To pomoto je skupščinski predsednik seveda na prihodnji seji popravil in ugotovil kot točni rezultat proračunskega glasovanja: 156 glasov za, 126 glasov proti. — »Jutro« pa poroča: »Prvotno naznanjeno raz-

BREZ KONKURENCE

so naši lastni izdelki pomladanskih oblek in površnikov!

Jos. Rojina, Aleksandrova c. 3.

merje glasov 157 : 126 se je izkazalo kot netočno, ker so bili vsi ti med vladno večino tudi glasovi odsotnih poslancev. Torej v resnici je šlo samo za en edin glas difference, za enega samega odsotnega poslanca. »Jutro« pa je naredilo iz tega kar imaginarno število »glasov odsotnih poslancev«. In je svojim čitateljem tudi popolnoma prikrilo faktično razmerje oddanih glasov, tako da tisti, ki berejo samo »Jutro«, zdaj absolutno ne morejo

vedeti, s kolikim številom glasov je bil proračun sprejet. — S takim igranjem torej se je izmaknilo »Jutro« temu zanj tako silno mučnemu delstvu, da je vlada tudi to pot zmagala s krepko večino (potem ko je ves čas prorokovalo, da se bo vlada ob proračunu zrušila!), in misli, da jo bo s tem kaj omajalo, če ji konfiscira glasove v svojih poročilih. — Al' smo otročji! bi dejal mali Moric in bi zapisal: Mi, ki smo resen list...

Amandementi k proračunu 1927-1928.

KAJ JE DOSEGLA SLS ZA UNIVERZO V LJUBLJANI?

V amandementih k proračunu vidimo te le naknadne postavke za ljubljansko univerzo: 2 služitelja; za izpopolnitev knjižnic institutov se krediti povišajo in sicer na pravni fakulteti za 20.000 Din, na filozofski fakulteti za 50.000 Din, na tehnični fakulteti za 50.000 Din, na teološki fakulteti za 15.000 Din, na zavodu za meteorologijo in geodamiko za 10.000 Din. Za naučne publikacije v slovenskem seminaru se otvori nov kredit 25.000 Din; istotako se odpirajo novi krediti za elektrotehnični institut 150.000 Din; za adaptacijo tehniške fakultete 60.000 Din; za institute medicinske fakultete 161.800 Din.

Vseh teh kreditov ni bilo v proračunu pred vstopom SLS v vlado in bi jih ne bilo, če bi SLS svojega položaja v vladi do skrajnosti ne izkoristila v prid Slovenije.

NOVI KREDITI ZA KMETIJSTVO.

Na zahtevo ministra za kmetijstvo dr. Kulovca se je izpopolnil proračun tega ministrstva s sledečimi krediti: za gospodinske tečaje po deželi 220.000 Din, za pobiranje rastlinskih boleznih in škodljivcev 120.000 Din, za organizacijo državnih postaj za selekcijo semen 300.000 Din, za dodeljevanje trijerjev občinam in kmetijskim društvom 200.000 Din; za pomoč vzornim posevkom 800.000 Din; za odkup žrebecev od sedanjih gojilcev 300.000 Din, za premije in licenciranje žrebecev 100.000 Din, za licenciranje bikov 200.000 Din; za pomoč pri raznih nesrečah 5.500.000 Din; za pomoč pri graditvi vaških vodnjakov in cistern 150.000 Din; za agrarne operacije ljubljanske in mariborske oblasti 200.000 Din; za nabavo seruma in drugih zdravil za živino 200.000 Din; za odškodnino za okuženo živino 180.000 Din; Skupno 7.034.866 Din!

Za toliko se je popravil proračun bivšega radičevskega ministra Puclja.

OPROSTITIV OD PLAČEVANJA TAKS.

Tarifa T. Br. 99a zakona o taksah se izpreminja in se glasi:

Ta taksa se izjemoma ne plačuje za: 1. zabave ob priliki verskih proslav in narodnih svečanosti.

2. Koncerte, zabave in predstave (filmske in gledališke), ki jih prireja šolska uprava, vseučilišna ali šolska mladina v korist dotične šole ali svojega društva.

3. Naučna in prosvetna predavanja, naučne in gospodarske razstave, če se pri tem ne prirejejo tudi veselice.

4. Vse zabave, koncerte, predstave, predavanja itd., ki jih prireja društvo Rdečega križa naše kraljevine in njegovi podobori.

5. Vaje in zabave orlovskih in sokolskih telovadnih društev, tekme kola jahačev, sportnih društev kakor tudi vaje in zabave skavtov in planincev, kadar se prirejejo izključno v namen društev.

6. Koncerte in zabave, ki jih prirejejo prostovoljna požarna (gasilska) društva, ki se sama vzdržujejo, toda izključno za nabavo gasilskih potrebščin in v pomoč svojim članom, ki so se pri požarih ponesrečili.

7. Koncerte in zabave, ki jih prirejejo invalidska društva v društveno korist in pod-

poro članov, kakor tudi dobrodelna društva v korist društvenih namenov.

8. Za gledališke predstave prosvetnih društev in vaških čitalnic se plača na račun taks 10 odstot. od izkupička za vstopnice.

20 % PRIZNANICE KOT PLAČILO DAVKOV.

Tozadevno določilo finančnega zakona se glasi: Za dolžne davke bodo sprejemale drž. blagajne od 1. aprila 1927 mesto gotovega denarja priznanice, ki so se izdale za 20% odtegljaj ob priliki žigosanja kronskih bankovcev, ki se glase na nižje zneske kot 100 kron. Te priznanice se bodo sprejemale za plačanje dolžnih davkov samo od tistih oseb in njihovih naslednikov, katerim so jih izdali pristojni organi. Minister za finance bo predpisal navodila za izvršitev te zakonske odredbe.

OPROSTITIV DAVKA NA NOVE ZGRADBE.

Na področju cele kraljevine se oproščajo davka na najemnino vse nove zgradbe in novi deli obstoječih zgradb, ki se grade z dovoljenjem gradbenih oblastev in sicer v mestih z nad 50.000 prebivalci za 20 let, v mestih z nad 20.000 prebivalci za 15 let, a v ostalih krajih za 10 let.

Pravica za oprostitiv se pridobi s posebno prošnjo, ki se mora vložiti v tridesetih dneh od dneva, ko se je izdalo dovoljenje za uporabo zgradbe.

Vse ostale odredbe obstoječih zakonov o davčni oprostitvi novih zgradb, v kolikor se s tem določilom ne izpreminjajo, ostanejo še nadalje v veljavi.

PODPORE SO PROSTE DAVKA.

Finančni zakon določa: Prostovoljni darovi, ki jih dajejo družbe, ki so zavezane k javnemu polaganju računov, Narodni obrani kakor tudi humanitarnim ustanovam in društvom, v prosvetne in kulturne namene, se bodo smatrali v davčnem letu 1927. kot izdatki, ki ne spada v davčno osnovo, če jih davčni zavezanec pred razdelitvijo davkov dokaže s primernimi dokumenti.

UKINITEV 30% IZREDNE NAKLADE NA DOHODNINO.

Ta amandman se glasi: Na davek na skupno dohodnino se od začetka davčnega leta 1927. ne bo več niti odmerjala niti pobirala 30% izredna državna naklada.

AMANDMAN ZA REGULACIJO REK.

Minister za finance bo ministru za kmetijstvo dal na razpolago 26.000.000 Din v drž. bonih za izvršitev hidrotehničnih regulativnih del in za obrambo poplav ob Donavi, Savi, Dravi, Tisi itd. Izplačilo tega zneska za bone se bo izvršilo na račun prostih odvisnih dohodkov državne razredne loterije. Pregled uporabe tega zneska se mora posebej predložiti narodni skupščini.

KREDIT ZA VEROUČITELJE.

S posebnim dodatkom proračuna se povečuje kredit za šolske zdravnike in veroučitelje v ljubljanski in mariborski oblasti za 1.500.000 Din.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

pa vaši otroci? Doma slišijo slovensko, na cesti nemško, v šoli francosko. No, eno je gotovo: Slovenci ne bodo, če ostanejo tukaj; samo tega ne vem, ali bo zmagala bolj cesta, ali bolj šola.

Dežela lotriška je, kolikor sem je videl, gričasta. Podnebje pa je milo. Pravijo, da nimajo skoro nič snega. To se mi zdi pa res čudno. Če ga tukajle pri nas ni, je to najbrž zato, ker smo jako nizko nad morjem. A Lotrišija, ki je daleč od morja, zakaj bi ta ne imela snega, tega pa ne razumem. Čudo prečudno! Vi tam globoko doli na jugu ste zakopani v sneg, da vam vlaki ne morejo potegniti iz njega, mi tu na severu pa sneg komaj vidimo, in danes je na vrtu, grmičevje in nizko drevje, že skoro vse zeleno.

V Lotrišijo vodi od tu pot čez saarsko ozemlje, tisto, za katero se tudi pokata Nemčija in Francija, čegavo naj bi bilo. Zdaj ga upravlja mednarodna komisija; v nekaj letih pa ima odločiti plebiscit, komu da pripade. Razume se, da Nemčiji, kajti saarski Nemci pa niso brez narodne zavesti. Medtem pa Francozi hitijo, da iz dežele kar največ mogoče dobe.

Nazaj grede sem se ustavil in pomudil v Trierju. Mesto je približno te velikosti kakor Ljubljana; morda malo večje. A vhod v mesto ima popolnoma velemesten značaj; krasna, široka in dolga promenada vodi s kolodvora prav do drugega konca mesta. Zopet novo prečudno čudo! Tako moderno mesto, pa vendar tako — črno! Trier je poleg Aachena naj-

Kaj se godi doma

Občni zbor Narodne galerije.

V soboto, 26. marca, je bil v Narodnem domu v Ljubljani redni občni zbor Narodne galerije. Predsednik Ivan Zorman je otvoril zborovanje in se prav toplo spominjal rajne slikarice Ivane Kobilčeve, ki je bila tudi odbornica Narodne galerije. Po prečitanih zapisniku je popisoval odborovo delovanje v minulemu letu in zahteval delo, ki ga čaka v prihodnjem letu. Galerija je zapustila svoje dosedanje prostore v Kresiji in shranila svojo zbirko v Narodnem domu. Adaptacija Narodni galeriji namenjenih prostorov, ki bi se morala že v minulemu letu izvršiti, se vsled nastalih ovir še ni izvršila, prostori se pa bodo letos priredili v I. nadstropju Nar. doma, večinoma z zgornjo svetlobo. Priredba bo stala po proračunu 700.000 Din. V to galerijo se bodo namestile zbirke Narodne galerije, Narodnega muzeja, mestne občine in škofijskega muzeja ter slike, ki jih bodo posamezniki prepustili v razstavo. Za galerijo se bo priredilo stopnišče, velika dvorana in trakt ob Bleiweisovi cesti, trakt ob Tomanovi ulici pa ostane nespremenjen in se bo uporabljal za grafične zbirke in za upravne prostore. Za kritje teh stroškov in za vzdrževalni sklad se nabirajo prispevki. V ta namen je priobčila Narodna galerija v zvezi z drugimi znanstvenimi društvi od zastopnikov slovenskega naroda podpisani oglas. Dne 9. maja bo slovesna prireditev v korist sklada za Akademijo in galerijo. Nar. galerija je kupila v Parizu zbirko odlitkov antične plastike, ki se bo tekom let izpopolnila v celotno gliptoteko. Z zahvalo vsem podpornikom Nar. galerije je končal predsednik svoj nagovor.

Tajnik, univ. prof. dr. Iz. Cankar, je poročal o odborovem delovanju. Odborovnih sej je bilo 15 in več sestankov raznih odsekov. Korespondenca se je tikala razstav, razgovor glede Narodnega doma, osnutka Akademije, nabirke. Razposlalo se je 4000 prospektov. Narodna galerija je priredila sama 2 razstavi: Groharjevih slik (obisk 1144) in francoske grafike 17. in 18. veka (obisk 408). Poleg teh je bilo v Jakopičevem paviljonu še 7 razstav, kjer so razstavili: Trstenjak, Hilbert in Štoviček, Tomerlin, Srednja tehnična šola, Gorup-Jakac, Srečko Magolič in Združenje likovnih umetnikov. Članov je imela N. g.: rednih 81, podpor. 2883, ustanovnih 72. Nar. galerija je tudi zbudila idejo Akademije, da bi svojemu zavodu utrdila znanstveno podlago; zato je v najtesnejšem stiku s predstavniki društva za humanistične vede, ki tvori jedro enega oddelka nameravane Akademije.

Blagajnik dr. Jos. Regali je podal blagajniško poročilo. Iz natančnega pregleda posnomamo, da znaša stavbni fond 71.000 Din in se je zmanjšal za 50.000 Din, ki so se porabili za nakup gliptoteke. Razstave so bile sicer nekoliko pasivne, pa so tako važno društveno delo, da bi se ne bilo bati tudi večjih žrtev.

Varuh umetne zbirke dr. Fr. Mesesnel je poročal o preselitvi galerije iz Kresije v Nar. dom, ki se je izvršila konec januarja. Zbirka je solaj občinstvu nepristopna in se na novo katalogizira. Zbirka je lani narasla za 15. dragocenih del.

Na predlog višj. knjigovodje Fr. Pretnarja je dal občni zbor odboru absolutorij. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Ivan Zorman; odbor pa se je sestavljal tako: podpredsednika: vsgr. Viktor Štešica in dr. Iz. Cankar, tajnik in varuh dr. Fr. Mesesnel, blagajnik Iv. Pretnar, odborniki: Matej Sternin, dr. Fr. Stele, ing. Vlad. Šubič, Božidar Jakac, Fr. Vesel, dr. Jos. Mal in dr. Jos. Regali. Za revizorja sta bila izvoljena dr. L. d. Lajovic in V. M. Zalar.

DRUG ZA DRUGIM

prihajajo novi naročniki k trvdri DRAGO SCHWAB. Ni več daleč čas, ko bo vse prepričano, da se obleke, že izgotovljene in po meri krojene, najbolj kupijo le pri tej trvdri.

Privilegij mariborske oblasti.

Maribor, 1. aprila.

Listi poročajo, da bo v Volvodini Orjuna razpuščena. Ista zaslužena usoda jo je zadela že tudi v ljubljanski oblasti in še menda kje drugje. Dejstvo je, da v mariborski oblasti še obstoja, da se je sicer ob nastopu nove vlade malo potegnula v ozadje, je pa ostala kot nekak — privilegij mariborske oblasti.

Ali pa je ta privilegij res potreben? Mislimo, da je na naši državni in deloma narodni meji danes že tak red in mirno sočivljenje med slovenskim in nemškim narodom, da ni potrebna nobena nasilna organizacija samobrambe (ki pravzaprav vobče ni potrebna, ker narodne meje se straziijo lahko drugače). Za povzdiglo in vzdrževanje narodne zavednosti ob narodni meji prispeva največ prosvetna in kulturna organizacija, ki zna poleg čuvanja lastne narodne kulture vzgajati ljudi v stvarnem in treznem razumevanju mirnega sočivljenja z drugorodci. Zato ravno na meji vsaka enostranska prenapetost škoduje splošnosti, kar se je dosledno pokazalo tudi pri vsakem nastopanju Orjune.

Pa ne le, da dandanes ni več in sploh nikoli ni bilo nikake krajevne potrebe, da bi taka organizacija kot je Orjuna še nadalje obstojala, je nasprotno naravnost krajevna potreba, da se ta organizacija razpusti tudi v mariborski oblasti. Orjunaštvo je povzročilo nebroj pretepoz, pri katerih se pač narodnostni misli ni prav nič koristilo, pač pa se ji je doprinesla ogromna škoda. Pristaši nasilnih organizacij so se ravno v Mariboru spozabili celo daleč, da so napadali in poskušili uničiti ono slovensko narodno podjetje, ki je veliko pripomoglo, da je ljudstvo po Štajerskem bilo tako narodno zavedno, to je tiskarno sv. Cirila. Napad na to tiskarno še do danes pravzaprav ni poplaval tako, kot so napadali zasluzili. Pa še tekom tega leta se je zgodilo, da so člani Orjune napadli mirno domačo zabavo v Pohorju, kjer so se posluževali streljanja, s katerim so prav nepotrečno razburjali prebivalstvo.

Razumemo, da se je, ko je bil veliki župan dr. Pirkmajer, čuvala ta organizacija, da se ji ni nič zgodilo. Ne razumemo pa, da je Orjuna organizacija, ki zasluži, da jo vlada razpušča po ostalih oblastih, ki pa naj ostane kot nekak privilegij v mariborski oblasti. Naše ljudstvo, ki dosledno odklanja vsako nasilje, še ni pozabilo, kaj je organizirani teror v naši oblasti že vse zakrivil, zato trdno pričakuje, da bo sedanja vlada tudi v tem oziru napravila red.

Danes ob 3. popoldne bodo dljaki predstavljali v dramskem gledališču starogrško dramo: „Kralj Oidipus“.
Prijatelje mladega, idealnega stremljenja, napolnite hišo!

Lastavke, divje race itd. letijo 700 metrov visoko, kadar se selijo. Zerjavi lete najvišje, celo do pet milj nad zemljo.

Anglija importira na leto za okoli 8 milijonov funtov jabolok t. j. za ogromno vsoto dve milijardi in dvesto milijonov dinarjev.

Zračunali so, da napravijo podgane vsake leto samo na Angleškem škode 55 milijonov funtov (15.125.000.000 dinarjev).

Indija in Kitajska imata dve tretjini vsega prebivalstva na svetu.

Vestfalsko pismo.

III.

Ali vam smem takoj povedati, da moje zadnje »pismo«, v katerem sem iskal duhovnika za Lotringijo in Holandijo, ni bilo zastoj. Za Lotringijo ga že imamo, — upam, da se ne bo kaj podrla. Zdaj še enega za Holandijo, pa smo za enkrat oskrbljeni! Prosim torej tudi za tega in čakam veselega odziva.

Zdaj vas bi pa morda malo zanimala moja pot k rojakom v Lotringijo, ali Lotaringijo, ali Loreno, ne vem, kako je bolj prav. Ne bom govoril veliko — le nekaj malega. Zanimiva je Lotringija v narodnostnem oziru. Kake narodnosti so Lotrinžani? Zahodni pas Lotringije je po jeziku že francoski, ostala dežela pa nemška. Toda če jih vprašate, kake narodnosti so, boste komaj izvedeli. Niso ne Nemci, ne Francozi, ampak samo Lotrinžani. In če jih vprašate, če so za Nemce, ali za Francoze, boste izvedeli, da ne za te, ne za one, — »mi smo samo sporno jabolko med obema« — najrajši bi bili sami zase. Tu imate torej Nemce — brez narodne zavesti, ali vsaj brez narodnega ponosa. Čudno, da je v naših časih kaj takega mogoče! Vzrok: vzgoja, ker so bili par stoletij pod Francozi. — Ljudski jezik je torej nemški, a uradni je francoski. Tudi šola je čisto francoska — razen verouka. Pa ljudje se zaradi tega nič veliko ne pritožijo, samo malo prehitro se jim zdi, da se morajo otroci francosko učiti. Jaz sem pa le radoveden in sem tudi vprašal naše ljudi: Slišite, kaj bodo

bolj katoliško mesto na Nemškem. Vi Slovenci bi rekli »klerikalno«. Zopet novo čudo! Na Nemškem v treh letih še nisem bral ali slišal besede »klerikalne«, »klerikalce«, »klerikalizem«. Ne verjamete? Kakor hočete, res pa je le! Pa pogledam tudi liberalne liste, če so pri roki. Kaže, da je »klerikalizem« specialno slovenska cvetka, ki bujno raste po slovenskih poljanah, — ne, po slovenskih liberalnih listih, ki so s »klerikalizmom« napolnili celo Slovenijo, da se od tega kar kadi po celi deželi. Kaj bi ti liberalni trobentarji počeli, kaj pisali, če bi ne imeli »klerikalizma«, čigar slavo v neskončnih variantah opevajo dan na dan? Kako vendar, da morejo Nemci izhajati in živeti brez »klerikalizma«? Iz tega se jasno razvidi vsa omejenost, blaziranost in surovost slovenskega liberalizma. (Da »liberalizem« ni psovka, »klerikalizem« oziroma »klerikalce« pa je, to mora vedeti vsak, kdor je kdaj le pokukal v gimnazijo.) Slovenski liberalizem torej živi neprestano od psovavanja in brez psovke sploh živeti ne more. — A kako naj liberalizem imenujemo drugače kakor »liberalizem« (svobodnjaštvo)? Saj to bi bil še lep naziv, — ko bi bil v tem slučaju le resničen! Ali naj ga imenujemo »naprednjaštvo«, kakor se samo imenuje? A da je to »naprednjaštvo« laž, baha-hava laž, o tem je glasna priča vsa resnično napredna katoliška Slovenija, pričajo pa tudi nemška katoliška mesta, po katerih hodim, z vsem svojim ogromnim napredkom.

Toda — kam sem zašel?! Siloma me je potegnilo na stran, četudi vem, da sem si na-

kopal na glavo srd in maščevanje slovenskega liberalizma, — ki mi pa ne bosta motila spanja! Nehote, ko gledam tukaj, kako se katoliška ideja — posebno zdaj po vojski — svobodno razvija in ponosno dominira, ne da bi ji kdo rekel le žal besedo, — o kakem psovovanju in zlobnem nagajanju ni govora, — nehote vselej spomnim na slovenske razmere, na neskončno surovost in sovražnost slovenskega liberalizma. Pa če se zberejo vse strele liberalizma nad mojo glavo, — resnica ostane resnica! In če je resnica, zakaj bi se ne povedala? V Trierju je glavni dnevnik katoliška »Trierer Landeszeitung«, ki dominira v mestu in po provinci; razen tega izhaja še en dnevnik, ki hoče biti liberalen, imena mu ne vem več, katerega berejo protestantje, judje in tudi katolizani, ki pa nikdar ne črne besedice proti cerkvi ali »klerikalcem«, — nasprotno: pod vplivom javnega mnenja sam piše časih na Nemškem je liberalizem, čeprav se tudi to ime mnogo ne rabi — vsaka stranka se imenuje s svojim oficelnim imenom, kar je edino pravo, — toda ta liberalizem dela pozitivno, dočim slovenski liberalizem živi samo od negacije, zabavljanja, zavijanja, razdiranja, surovosti in uprav peklenške sovražnosti.

Stari del mesta je tudi v Trierju bolj sredejveškega značaja. Trier je namreč stare mesto, rimskega izvora; o tem pričajo še mnogi ostanki rimskih stavb. Znamenita je tudi stolnica — kakor po vseh večjih nemških mestih. Ne imenuje se Nemčija brez vzroka ne »das Land der Dome und der Burgen«.

Dnevne novice

★ Poučna ekskurzija na Francosko in kolonije na Hvaru in Braču učiteljske Počitniške zveze. O tem bomo končnoveljavno sklepali na počitniškem zborovanju na velikih oštrih, dne 14. aprila ob desetih dopoldne v Laporju pri Slov. Bistrici, h kateremu vabim vse učitelje(ice) ferijalce(ke). Z ozirom na aktualnost: polnoštevilno! Pričakujemo se pri prihodu obeh jutranjih vlakov iz Maribora in Ljubljane. V slučaju legega vremena izlet! Za U. F. S.: Slavko Mrovlje, glavni poverjenik.

★ Tečaj za cepljenje trt. Državna trdnica v Bršljanu pri Novem mestu priredi dne 11. in 12. aprila dvodnevni tečaj o cepitvi in siljenju trt. Vinogradniki se vabijo, da se tečaja v obilnem številu udeležijo. Začetek ob osmih zjutraj. Vsak naj prinese seboj dober cepilni nož in škarje. Priglasje na gorenji naslov.

★ »Grafika« priredi v nedeljo koncert na Golniku. Pridružil se bo tudi športni klub »Ilirija« iz Ljubljane, da skupno obiščeta grob svojega člana Učaka v Križah, kjer zapoje »Grafika« žalostinke.

★ Osebnost vest. Č. g. župnik pri Sv. Bolfanku na Kogu Franc Planine, ki se je zdravil dalje časa v mariborski splošni bolnici, je bil na lastno željo prepeljan v četrti v bolnico v Ormož. Težko bolni gospod se priporoča sobratom v memento!

★ Prijavitve zalogo alkohola in žganja. Kakor čujemo je finančna kontrola dobila nalogo, da v svrhu povrnitve prejšnje trošarine na alkohol in žganje, kolikor presega sedanjo od 1. aprila t. l. znižano izmero, popiše zalogo. Da se finančni kontrola olajša delo in pospeši poslovanje, naj vsi trgovci, ki imajo na zalogi alkohol in žganje naznanijo pristojnemu oddelku finančne kontrole svojo zalogo, detajlirano po vrstah blaga (špirit, rum, liker, žganje itd.) in po hektoliterskih stopnjah ali litrih, če bi jim stopnje slučajno ne bile znane. Hkratu naj prosijo za uradno ugotovitev prijaviteljev zalog. Prijavo naj pošljejo finančni kontrola tekom 24 ur. Enako prijavo naj pošljejo finančni kontrola tudi trgovci, ki imajo večje zaloge kavinih nadomestkov, riža, sveč in karbida, za katere je trošarina plačana po prejšnjih od 1. aprila t. l. uklenjenih predpisih.

★ Avdijenca pri papežu. »Osservatore Romano« z dne 31. marca poroča, da je bil pri sv. očetu sprejet v zasebni avdijenci križevski škof Njaradi.

★ Akademija hrvatskih Orlov v Zagrebu. V nedeljo 3. aprila priredi hrvatski Orli iz Zagreba, Karlovca in Požege javno akademijo v gledališču v Tuškancu. To je prvi večji nastop hrvatskih Orlov v mestu Zagrebu.

★ Senzacionalna aretacija. Včeraj so pripeljali iz Beograda v zagrebške sodne zapore člana oblasnega odbora Narodne Obrane Jekoslava Misoseviča, ki je bil tudi ravnatelj zagrebškega »Narodnega Djelca«. Bil je aretiran, ker je obdolžen, da je poneveril večje vsote pri organizaciji. Preiskovanje se drži strogo tajno. Vest pa je zbudila v Zagrebu precejšnjo senzacijo.

★ Neurje v Hercegovini. Vsled deževja zadnjih dni je hercegovska reka Dobriča narasla tako močno, da je odnesla ob bregu ležeče muslimansko pokopališče.

Mi pobijemo

vsako konkurenco glede kvalitete, okusa, kroja in cen, v možni in damski konfekciji

Oglejte si naše izložbe!

Gričar & Mejač

Šelenburgova ulica 3

Da končam danes o Trierju — dasi se mi je že precej napisalo — dovolite, da na kratko poročam še o eni stvari, ki me je v Trierju bolj zanimala kakor vse drugo. Ne bom opisaval, da imajo v Trierju hranjeno truplo sv. apostola Matija, ki ga časti vsa škofija kot svojega patrona, in da sem si šel pogledat tudi njegov sarkofag. Bolj važno kakor to se mi je zdelo nekaj, kar ni nič posebnega, in vendar je posebno. Slišal sem, da je v mestu tudi Caritasburo, mi bi rekli: »Dobrodelna pisarna«, in nisem mogel, da bi si je ne šel ogledat. Pomudil sem se tam več ur, razložili in razkazali so mi vse. Tudi v Ljubljani imamo »Dobrodelno pisarno«, pa je nekaj razlike med ljubljansko in triersko! Enkrat so celo zagnali v javnost, — »Narod« je razbobljal, prišlo pa je v svet vsled političnega intrigantstva ljudi, do katerih smo bili predobri in prezaupljivi — da v »Dobrodelni pisarni« ni vse v redu. Ko bi si to štel v kako krivdo ali sramoto, bi o tem gotovo ne pisal. Res je bilo v pisarni nekaj nereda, nič ne tajim, toda nikomur najmanjše krivice! Jaz sem zmiraj raje dal, kakor pa zapisal, da sem dal. Ta nered se je brž popravil. Če pa ni bilo vse po notah, zakaj ni bilo? Zato, ker ni bilo ljudi, ki bi pomagali, in ni bilo denarja, s katerim bi se bile mogle plačati dovolj sposobne, izsolane moči. V svoji lastni veliki hiši je bila »Dobrodelnost« stisnjena v eno malo sobo, v kateri so bile pravzaprav tri »pisarne« in je delalo sedem »moči«. Te moči pa so bile večinoma žibke: mlada dekleta, začetrnice, ki so se šele učile, ker boljše plačati ni bilo mogoče. — Zdaj pa poslušajte, kako je v dobrodelni pisarni v Trierju! Tam sta stalno nameščena dva duhovnika, ki živita samo za dobrodelnost!

★ Meštrovic se naseli v Splitu. Kipar Ivan Meštrovic se namerava stalno naseliti v Splitu, kjer bo pod Marjanom sezidal svojo vilo in si uredil svoj atelje.

★ Hripa je v marcu po vsej državi trajno pojenjavala. Po uradnem izkazu je bilo 21. marca še 10.832 slučajev, dočim jih je bilo 14. marca še 21.629. Zanimivo je število novih obolenj v posameznih tednih: 22. II.—28. II. 42.186, 1. III.—7. III. 31.262, 8. III.—14. III. 17.921, 15. III.—21. III. 10.073.

★ Perilo, kravate, nogavice itd., srajce po meri v 24 urah. — Oglejte si te lepe in ugodne stvari brezobvezno v trgovini. — P. Magdič, Ljubljana.

★ Izredni popusti v zdravilišču toplice Dobrna pri Celju. Sezija se prične 15. aprila. Vsi državni uslužbenci, častniki, svečeniki, penzionisti, vojni invalidi in vseh navedenih nepreskrbljeni svoji, nadalje svoji umrli in padli vojaki, vojne sirote in ruski invalidi plačajo za 20 dnevno zdravljenje pavšalno vsoto Din 1090, vsi drugi pa Din 1280 in dobi vsak za to:

1. enkratno vožnjo iz Celja na Dobrno in nazaj; 2. za 20 dni stanovanje; 3. za 20 dni dobro hrano (4 krat na dan); 4. 20 kopeli v bazenu ali kabinji; 5. 2 kratno zdravniško preiskavo.

Ta ugodnost se lahko uporablja od 15. aprila do zaključno 10. junija. Vse druge cene so razvidne iz prospekta, ki ga uprava pošlje na željo brezplačno.

VOJKA spomladanski čevlji
ZA DAME IN GOSPODE
so najmodernejši!

Ljubljana

○ Rajanje ali boljše alegretto vivace je vesela, skoro razposajena igra devčkov. Marikantni so takoj prvi takti. Hiter in sekajoč ritem. Vijolina pa vodi svojo melodijo. In v zboru ima klavir oporo, vijolina pa v solistiki. Res, vesela in razposajena igra devčkov. To točko, ki je ena najlepših, bodo izvajale članice na akademiji Jugosl. orlovske zveze, ki se vrši v nedeljo, 3. aprila, ob osmih zvečer v »Unionuc«. Vstopnice se dobe v trafikih »Unionac in pri Orlovski podzvezi v Ljudskem domu.

○ Kralj Oidipus v dramskem gledališču danes popoldne ob treh. Še enkrat opozarjamo na to zanimivo predstavo. — Sedemnajst let je minilo, odkar so v Ljubljani dijaki zadnjikrat igrali staroklasično dramo: bilo je to ob koncu šolskega leta 1909-10, da so na I. državni gimnaziji (v telovadnici) predstavljali Sophoklejevo Antigono. Gospod Fr. Lipah, ki sedaj pomaga dijakom pri režiranju Oidipa, je takrat igral — kot osmošolec — večeža Teirezija. Režijo je vodil g. prof. Kobal. — Po 17 letih so se zdaj učenci istega zavoda opogumili za drugo Sophoklejevo dramo, za Oidipa. Napravili pa so še en korak naprej: nastopili bodo danes v dramskem gledališču. Ni nam znano, ali so l. 1910 zbere (kore) samo recitirali, ali so jih peli; vsekakor bo kor 15 starcev Thebancev tvoril jedro in temelj predstave. V starih Atenah je pri tekmi — zakaj tri dni so trije dramatični pisatelji vsak s štirimi dramami tekmovali, in sicer prav v tem času, spomladi, o Dionizovem — dobil zbor nagrado, ne igralci in tudi ne pesniki. Sedemnajst let je torej minilo od zadnje staroklasične dijaške predstave v Ljubljani (in št.

ravnatelj pisarne, msgr. dr. Vogtel, bivši tovariš rektorja dr. Lukmana v Germaniku v Rimu, in tajnik Schütz. Razen teh dveh pa dela v pisarni vsak dan po dve do tri ure sam pomožni škof dr. Münch. Za tako važno stvar Nemci karitativno delo! Poleg teh treh so v pisarni zaposlene štiri popolnoma izsolane dame in dve praktikantini. Razen v Trierju so pa tudi še po drugih mestih v škofiji »Caritassekretariat«, kakor ga ima vsako večje mesto v Nemčiji. — Dali so mi tudi 135 strani obsegajočo knjigo »Caritas in Trier Land«. Iz nje razberem, da je v škofiji (ki šteje 1½ milijona duš), šest moških redov, ki se pečajo z dobrodelnostjo; ženskih takih redov pa celih 33 (!). Jui, kaj, da bi reklo »Jutro«, ki ima tak grozen strah pred kleštril — Dobrodelnih zavodov pa je po tej knjigi v škofiji toliko-le: katoliških bolnišnic ravno 100, zavodov za pohabljenje 22, hiralnic 114, okrepčevališč (Erholungsheime) 30, zavetišč za dekleta 33, sirotišč 58. Niso navedene samo številke, ampak tudi imena vseh krajev, od nekaterih zavodov tudi slike. To so sami privatni katoliški zavodi, ki jih je ustvarila krščanska dobrodelnost; ne pa državni ali občinski. Vidite, ljubi moji liberalci, tako delamo mi nazadnjaški klerikalci! Pokažite, koliko takih zavodov je postavilo vaše napredništvo! Potem pa malo presodite, če ste zmogni kake objektivne sodbe, kje je resnična naprednost in kje napredna — laž!

Zdaj, ko mi pišejo iz Ljubljane, da je cela velika hiša »Dobrodelnosti« naenkrat izpraznjena, zdaj, upam, se bo tudi tam začela dobrodelnost razvijati, kakor zahteva naš čas in kluzezen krščanska. J. K.

Vidu so igrali Ajshila in Sophokla še nedavno; menimo torej, da to ni vsiljivost, ako — po tako dolgi pavzi — pričakuje obilne udeležbe. Predprodaja vstopnic pri dnevni gledališki blagajni. Od pol treh naprej pri blagajni dramskega gledališča. V torek, dne 5. aprila, ob osmih zvečer bodo dijaki igro ponovili.

○ Opozarjamo na današnji slavnostni koncert na korist fonda za kraljev spomenik! Spored izvajajo g. Maja de Strozzi in Bela Pečič ter vijolinist Rupel in Marjan Lipovšek. Vstopnic vseh vrst je še dovolj na razpolago v Matični knjigarni in zvečer pred koncertom pred dvorano v »Unionuc«.

○ Za veliki slavnostni koncert, ki bo v soboto zvečer v Unionu v korist fonda za spomenik pokojnemu kralju Petru I., so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni. Kdor je še jima, naj si jo takoj nabavi. Razprodane morajo biti vse stopnice, dvorana mora biti polna. To dolguje Ljubljana nelo velikodušni iniciativnosti Francoskega instituta, ki priredi koncert, marveč tudi plemenitemu namenu. Program koncerta zagotavlja prvovrstne umetniške užitke. Sodelujejo: znamenita zagrebška umetniška dvojica Maja de Strozzi — Bela Pečič, vijolinist Karel Rumpel in pijanist Marjan Lipovšek. Slavnostni govor bo imel profesor francosčine na ljubljanskem vseučilišču g. R. Martel.

○ Pevski odsek »Grafika« izraža tem potom najpristronejšo zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli k zadovoljivemu uspehu koncerta. Prav posebno se zahvaljuje uglednim uredništvom ljubljanskih dnevnikov za vsestransko naklonjenost, Narodni tiskarni za lepo izvršene plakate, tiskarnarju g. Galetu za lične sporede, g. L. Kovaču, tenoristu kr. opere za prijazno umetniško sodelovanje, dalje dirigentu kr. opere g. A. Balatku in g. L. Sekulu, članu kr. opere.

○ »Pasijon« ali »Kristusovo trpljenje in smrt« se uprizori na Ljudskem odru v Ljubljani v soboto, dne 2. aprila ob osmih zvečer za ljubljansko občinstvo, v nedeljo, dne 3. aprila ob treh popoldne pa za občinstvo z dežele. Občinstvo se opozarja, naj si po možnosti vstopnice že v predprodaji preskrbi, ker je za uprizoritev te zgodovinske drame veliko zanimanje. Igra se bo letos v marsičem spopolnila, tako v sceneriji, kakor v deloma novih, nalašč za to igro nabavljenih kostumih. Nastopi nad 90 oseb igralskega zbora. Predprodaja vstopnic edino v Nabavni zadrugi v Ljudskem domu, II. nadstr., od 8. do 12. in od 14. do 18. ure vsaki dan.

○ Družba sv. Elizabete in Krščansko žensko društvo sporočata, da bodo članice omenjenih društev prodajale ves teden pred cvetno nedeljo na trgu oljko v korist ljubljanskim revežem, in prosita cenjeno občinstvo in župne urade, da se blagovolijo pri nakupu ozirati na dobrodelni namen te akcije.

○ Zveza treznih mladine. Danes ob polstirih se vrši kurz iz alkoholnega vprašanja v Akademskem kolegiju za nižješolce, ob polpetih pa za višješolce. Po kurzu se vrši seja širšega odbora. — Jutri, 3. t. m., se pa vrši izlet na Katarino, in sicer peš. Zbirališče ob sedmih zjutraj pred kavarno »Evropac«. Povratek ob 6. uri zvečer.

○ Nezgoda na cesti. Čuvaj mestnega stavbnega urada Franco Vrhovnik je vozil v četrti ob polsedmih zvečer s kolesom po Holzapflov cesti. Naenkrat mu skoči pod kolo štiriletna Nada Slaparjeva, hčerka krojaškega mojstra. Ker se kolesar ni mogel deklici izogniti, jo je kolo podrla na tla. Deklica si je zlomila levo nogo. Padel je na tla tudi kolesar, ter se precej poškodoval. Ranjeno deklico je odnesla mati v bolnico.

○ Prvi krompir na trgu. Na včerajšnjem trgu, ki je bil prav slabo obiskan, so prinesle branjeve prvi letošnji krompir, ki so ga pripeljale iz Trsta. Krompir je po 12 Din kg.

○ Epidemija samomorov. Včeraj popoldne je neka mlada deklica na Ulicu na Grad izpila čašo lizola v samomorilnem namenu. Globoko nezavestno samomorilko so prepegljali takoj z rešilnim avtom v bolnico, kjer so ji izprali želodec, vendar pa je bila doza strupa tako močna, da obstoji možnost, da deklica podleže zastrupljenju.

○ Dameke plašče in kostume — dunajskega in pariškega šika ter elegance nudi le tverka F. Lukič, Ljubljana. Pred škofijo 19 po res nizkih cenah.

○ Rozine, mandeljne, jedrea, lešnike itd. najfinišje kvalitete po zelo nizkih cenah dobi za velikončne praznike pri Francu Pavlinu, Gradišče 3.

○ Oglejte si še pred prazniki zalogo čipk Osrednje čipkarske zadruge, Ljubljana, Kongresni trg 2!

Maribor

□ Drava narašča. V zadnjih dneh je Drava znatno narasla. Vzrok je deževje in toplota, ker se tali sneg v zgornjem toku reke.

□ Športna senzacija bo v nedeljo nastop »Ilirijec« proti mariborskemu »Rapidu«. Ker je »Ilirijec« doživela že večkrat iznenadenje od »Rapidu«, ki je trenutno v zelo dobri formi, vlada za tekmo veliko zanimanje.

□ Program parkkoncerta, ki se vrši v nedeljo, dne 3. aprila 1927. 1. Muchvič: Slovenac, Srbin i Hrvat, marš. 2. Auber: Fra Djalovo: Overtura. 3. Gervais: Balkanske ruže, valcer. 4. Leoncavallo: Fantazija iz opere Ba-

jacco. 5. Leopold: Slovenski biseri: potpuri. 6. Burke: Shirmi.

□ Koncerti Drave v Mariboru (2. in 3. aprila). O »Oljki« smo prejeli: Veliko poslušalcev bo najbolj zase pridobila živahna melodika, ki ga po svoji laskavosti in ljubkosti v naši glasbeni literaturi para ne najde, ki pa ni sama sebi namen ampak kakor umerjena in vlita besedila in se zato zna povspeti do najnežnejših oblik do jako krepkih markantnih mest. Melodika je bujna, bogata fantazija skladatelja kar prekipeva, tako da za en izraz, za eno misel v pesmi prinese celo vrsto raznih motivov, kakor da bi hotel pesnikovo misel v cellem obsegu od vseh strani ogledati in opisati in jo napraviti vsakomur užito. Harmonično skladba prinaša marsikako zanimivost in se v tem oziru jako blago dejno razlikuje od vseh drugih P. Hugolinovih skladb. Harmonika je moderna, brez ozko-srčnosti je postavljena na široko podlago. Koral je dobro ritmiziran in lepo harmoniziran ter se skladi jako lepo prilega. Ta originalna misel — uporabiti koral v kantati je priznanja vredna in zato bodo dotična mesta zelo blago učinkovala. Kot prva točka bo na programu kratka simfonična pesnitev »O nevihtic«. Je zelo učinkovita skladba, polna prošnje, strahu, srditosti in zaupanja. Dosedaj se je izvajala le kot a capella-zbor. Pri zadnjem zanskem učiteljskem koncertu v Ljubljani pa mi je dejal g. Sattner sam, da ne učinkuje skladba več kot taka, ampak da jo bo izpopolnil s klavirskim spremljevanjem. Ni pa ostalo samo pri tem, ampak je g. svetnik na moje prigovarjanje celo delo instrumentiral in kot tako se bo tudi prvič izvajalo. O obeh skladbah lahko po pravici trdimo, da delata v prvi vrsti vso čast g. jubilaru in pa tudi za slovensko glasbeno umetnost, ki jo dviga za precej stopenja višje.

□ Krog poprave Zirkovške ceste na Pobrežju pri Mariboru. Občinska cesta iz Maribora mimo gostilne Balon in proti Zirkovcam in Dolgošam je občinska, a jo je Drava ravno na Pobrežju tako močno izpodjedla, da so jo morali zapreti, dokler ne bo temeljito razdrtna popravljena in podprta s piloti. Stroške za popravo bi morala nositi občina Pobrežje, ki se je obrnila na oblasno skupščino s prošnjo, naj bi celo to cesto, ki veže mesto s štirimi okoliškimi občinami, prevzel okraj in prispeval polovico svote za popravo. S popravilom bo začela stavbena tverka Kiffmann takoj, a glede poravnave stroškov še ni nič končnoveljavno določenega. Občina Pobrežje že vodi z mariborsko občino dolg boj ravno glede zgoraj omenjenega izpodjedanja, katerega povzročila Drava. V Melju je več velikih tovarn in tem je mesto dovolilo, da lahko odvažajo razne smeti in odpadke na obrežje Drave od meljskega broda proti Sv. Petru. S tem navozom se struga Drave na levi strani prikrajšava, a zato se pa zaletavajo valovi s tem večjo silo ob desni dravski breg in ogrožajo Zirkovško cesto. Ta spor bi morala končati posebna komisija, ki bi bila sestavljena iz pooblaščenih zastopnikov obeh občin.

□ Prepoved. Ker se ponavljajo pri brskanju za odpadki premoaga in železa po nasipih pepelnih ugaskov na mariborskem trikotu smrtni slučaj, ki jih povzročajo uhajajoči strupeni plini, izdajata kr. polic. komisarijat sporazumno z ravnateljstvom državnih železnic v Ljubljani sledečo prepoved: »Nezaposlenim je vsak dostop k nasipom pepelnih ugaskov na mariborskem železniškem trikotu, kakor tudi vsako brskanje za odpadki premoaga in železa na istih strogo prepovedano. Proti kršiteljem te prepovedi se bo postopalo z zaporom od 6 ur do 14 dni, odnosno z denarnimi globami od 10 do 1000 Din.

□ Študijska knjižnica v Mariboru išče naslednje časopise, katere odkupi ali pa zamenja za svoje dvojnice: »Süddeutsche Post«, letnik 1896-97; »Süddei. Presse«, 1. 1902; »Slovenec« 1. 1867-72, 1885, 1896-97, 1901 in 1911-15; »Dom in svet« 1. 1925; Planinski vestnik 1. I.-II.; »Popotnik« 1. III., XXXVIII XXXIX. — Ponudbe na ravnateljstvo.

□ Šala za 1. april. Da se ta dan proslavlja s šalami in lažmi, ni nič posebnega. Toda letos je bil Maribor osrečen še na poseben način. Ker je »Jutro« vleklo vse zvaničnike, pa privatne nameščence za prvi april, so morali temu zgledu slediti mariborski listi kot »Tabor« in »Marburgerca«. »Tabor« je zračunal, da je za proračun glasovalo 257 proti pa 162. Kje je neki dobil 419 poslancev? Seveda je tudi »Marburgerca« ta številke prinesla kot »die reale Wirklichkeit«. Poleg tega pa si je dovolila šalo, da je na uradnem mestu priobčila poročilo o izpremembi v vladi, ki jo bodo sestavili Radič kot ministrski predsednik, dr. Korošec kot zunanji in Pribevič pa notranji minister in minister prosvete. V poročilu je le izostalo, da bo »Marburgerca« oficijelno glasilo te vlade. Šala pa ni učinkovala, bo treba drugo leto boljše izmisliiti.

□ Društvo jugoslovanskih državnih uslužbencev in upokoencev v Mariboru ima svoj redni občni zbor dne 4. aprila v pondeljek ob polsedmih zvečer v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru z običajnim dnevnim redom in spremembo pravil. Po končanem občnem zboru se vrši v istem lokalu z istim dnevnim redom občni zbor »Samopomoči« jugosl. drž. uslužbencev in upokoencev r. p. b. v Mariboru.

□ Iz stavbenega gibanja v Mariboru. G. Koranž Ivan bo začel tovarno za kože v Frankopanovi ulici štev. 1. Usnjarski tovarnar

Viljem Freund v Melju bo pozidal pri tovarni enonadstropno sušilnico.

□ Esperantsko društvo v Mariboru. Občni zbor tega društva se vrši v torek, 5. aprila, ob 20. uri v posebni dvorani hotela Halbwild, Jurčičeva ulica.

□ Vodstvo mestnih avtoomnibusov, ki je bilo doslej v rokah mestnega gradbenega urada, je prevzel v petek ravnatelj Mestne plinarne g. Tomšič.

□ Dva vlomilca v Mariboru. Sinoči so pripeljali iz Zagreba v Maribor Ivana Erkerja, ki je bil aretiran v Osijeku in Josipa Širol iz Reke, katerega so vlovili v Zagrebu. Oba sta osumljena, da sta izvršila znani vlom v blagajno špedicije Jaklič. Aretirana sta bila na podlagi okrožnice z osebnim popisom, katero je razposlala mariborska policija. Širol je poznan težek vlomilec, ki je bil radi vlovov večkrat kaznovan. Oba bodo v Mariboru konfrontirani z osebami, ki so videle vlomilce pred izvršenim vlomom na dvorišču Jakličeve hiše.

Celje

□ Občinska seja celjske okoliške občine, ki je bila zadnja nedelja, se je odlikovala po stvarnosti in složnosti mnenj. Občinski očetje so razpravljali o tekočih občinskih poslih in dovolili nekatere stavbne spremembe in adaptacije, sklenili so način ureditve pošpota v Lokrovci, podaljšanje električnega voda na Jožefov hrib na stroške občine in Splošne gradbene zadruge ter da se prosi celjska mestna občina, da dovoli okoliškim prodajalcem sadja prodajo sadja na Glavnem trgu tudi v popoldanskih urah.

□ Priključitev vasi Lopata okoliški celjski občini. Svoječas sta se okoliška celjska občina in občina Pirešica sporazumeli, da se vas Lopata izloči iz občine Pirešica in priključi celjski okoliški občini. Ker je taka priključitev odvisna od odobrenja višjega deželnega sodišča in finančne delegacije ter od končne odločitve ministrstva, se stvar z vasjo Lopata vleče že dalje časa. Po naših informacijah ni upati tako kmalu na rešitev. Ministrstvo namreč odloga rešitev premeritv dosedanjih občinskih okolišev na čas, ko bo sprejel nov občinski zakon.

□ Godbeniki, pozor! Godbeniki, ki imajo veselje in zmožnost sodelovati pri godbi na pihala, naj nemudoma sporoče svoj naslov celjskemu godbenemu društvu v Celju. V prijavi naj označijo, kateri instrument da igrajo.

□ Razpisana stanovanja. Stanovanjsko sodišče prve stopnje v Celju razpisuje oddajo prostih stanovanj v mestu Celju in v okolišču celjskega okrajnega glavarstva. V mestu sta na razpolago dve večji stanovanji, v okolici pa sedem. Upravičenci morajo svoje prošnje predložiti stanovanjskemu sodišču najkasneje do 5. aprila do 12. ure. Natančnejši pogoji in pogoji so razvidni iz razglašene na mestnem magistratu.

□ Vodstvo celjske pošte je prevzel novi upravnik g. Anton Boc. Od vpokojenega dosedanjega šefa, višjega davčnega upravitelja g. Antona Mirnika, so se poštni uslužbenci poslovili predzadnji petek in mu ob tej priložnosti izročili primerno darilo.

□ V mestni klavniči je bilo v času od 21. marca do 27. marca 1927 zaklanih: 3 konji, 21 volov, 13 krav, 4 telice, 31 telet, 41 telet, 41 svinj in 1 kozliček. Mesa pa je bilo uvoženega: 308 kg govedine, 1648 kg teletine in 128 kg svinjine.

Novo mesto

Na dopis v »Jutrac« z dne 27. marca si dovoljujemo pripomniti, da je bil sklep za zidanje šole sprejet soglasno, da imajo torej tudi manjšinski odborniki pri tem svojo zaslugo. Dragoceno pa je priznanje, da je nekdanja mogoča večina občinskih odbornikov zavlačevala pod nekdanjim županom Roznancem zidanje šole. Ni lepo izgovarjati se na mrtve. Saj nekdanji župan ni bil sam, ampak je imel okrog sebe demokratske odbornike in sodelovalce. Pa bi bili le-ti zahtevali odločno zidanje šole v času, ko bi taka zidava občine ne bila tako težko obremenjena!

Litija

Beethovnova proslava. Naraščaj Rdečega Križa v Litiji priredi v nedeljo 3. aprila ob 15. uri v »Sokolovici« dvorani v Litiji akademijo s sledečim sporedom: 1. Beethoven kot človek in genij, govori gđ. B. Cerinova. 2. Prometejeva stvarstva, uvertura za orkester. 3. a) Adelaide, b) Mignon, pesmi za tenor, poje operni pevec g. L. Kovač, pri klavirju kapelnik g. Balatka. 4. Kontre-piese za klavir četveroročno, gđ. B. Cerinova in gospa L. Cerin-Dörflerova. 5. Godalni kvintet B-dur, op. 4., gg. Hurdas, Klug, Ivanov, Flibah in Rakos od dravske diviz. godbe. — Cene: sedeži 8—15 Din, stojališča po 5 Din. Ker je čisti dobiček akademije namenjen revnim šolarjem iz Litije in Smartnega, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Hrastnik

Za nedeljske predstave »Veronike Deseniške« vlada veliko zanimanje in bo obisk brez dvoma velik. Začetek predstave je ob pol 4 pop. Za šolo-obvezno in mladino vstop ni dovoljen.

Obrtne zadeve. V novi hiši g. Kešnerja na Logu odpre trgovino gđ. Urbajs iz Studenca.

Ponesrečje. Je močno pri delu g. Anton Guček. Komaj je bil ozdravel, ko ga je žaga poškodovala, pa ga je že zopet zadelo.

Umrli je starvopokojenec g. Jurij Zafran. Pokopan je bil v četrtak.

Velika revščina med starvopokojenci. Večji del teh revežev ničesar ne zasluži in se morajo s 122 Din na mesec preživljati. Ni čudno, če so stišajo vedno obupni glasovi iz njihove srede in če težko čakajo, da bi bil že gotov novi pravilnik, ki predvideva nekaj izboljšanja.

Občinske ceste so pri Sv. Marku in Sv. Katarini skrajno zanemarjene. Nek kmet je navzdol po cesti poljal les, a mu je voz v blatu obšel. Moral je dobiti priprago. Kmetje se po naših ljudih obračajo na občino, a g. župan pravi, da nima denarja.

Trbovlje

□ Fordova industrija. Ta film se bo predvajal v nedeljo popoldne ob 4 v kinu »Društvenega doma«, Fordova industrija, posebno njegovi avtomobili, so znani po celem svetu, in vse to bo lahko videl v nedeljo na filmu. Filmske slike bo spremljal s predavanjem stud. tehn. g. Bizjak. Cene vstopnic znižane.

□ Člani družin očetov odšlih na Francosko. Člani onih družin, katerih očetje-rudarji so odšli na Francosko, žene pa so z otroci ostale doma, naj se javijo v taništvu SLS v Društvenem domu. Dobe neko sporočilo.

□ Mostič pri pokopališču se postavi. Zelo zaželjena brv čez Trbovličico na pokopališču pri Zagorcu se zopet posavlja. S tem je rešena želja prebivalstva, kateremu ne bo treba več delati sedanjega ovinka na pokopališču. Tudi mostič pod Dimnikom ali pri Božjaku se popravi.

□ Ugodon vtis spremembe občinskega reda med prebivalstvom. Med amandmani drž. proračuna sprejeta sprememba občinskega reda za kraje nad 10.000 prebivalcev in avtonomna mesta je napravila pri nas ugoden vtis. Še celo socialisti, ki imajo pri sedanjem volivnem sistemu večino, katerih program pa zahteva čisti proporc, kateri je prišel sedaj v veljavo, so zadovoljni. Vesele se pa posebno demokrate, akoravno so njihovi voliči napravlili to zase tako usodopolno napako. Splošno se pa delo naših poslancev in ministrov hvali in polagajo posebno rudarji velike upanja nanje za več zaved, ki morajo biti v kračnem rešene.

Obitna razstava. Proti koncu maja se vrši pri Fortuju na Vodah razstava vajeniških izdelkov. Premij bo več vrst, ki se na to razdele med nagrajene vajence.

□ Kritika o zemljišču za meščansko šolo. Kmalu se bo pričelo z gradbo poslopja za meščansko šolo. Izmed petih zemljišč, katere je krajni šolski svet predlagal za stavbo so: občinski pri izolinici, Strojstvo, Dolinškovo, Orešnikovo in zemljišče pri novi bolnici. Komisija se je odločila za občinsko, ki leži na močvirnatih tleh. Predsednik kr. šol sveta g. Vodušek je sicer predlagal Strojstvo, katere je razdeljeno na pet parcel in od katerih posestnikov bi se moral svet odkupiti. Pogajanja so se pa razbila, ker je eden parcelist zahteval za m² 47 Din. Kakor smo se informirali je bilo od okrajnega glavarstva zaukazano, da se ne sme dati za zemljišče več kot 20—25 Din za m². Da se izognemo vsaki kritiki od strani prebivalstva, »vprašujemo, zakaj se šola postavlja na močvirnatih tleh? Čeprav današnji tehnični pripomočki take ovire lahko odstranijo, je naše mnenje kakor tudi ono gospodov pri krajnem šolskem svetu-le to, da so tla na Strojstvu zemljišču pripravnija za gradbo, ker stoji parcela na križišču cest in imajo krasno lego. Kar bi stala kanalizacija, dvojno lice zgradbe in še druge stvari, bi odteljal nakup Strojstevih parcel proti opisanim stroškom. Na parcelisti, ki so zemljišče kupili z denarjem katerega so si pritržali od ust, se ne sme preveč pritiskati, zlasti t, ker so denar večinoma še na dolgu. To zemljišče leži na najlepšem mestu, in če ga kr. šolski svet ne kupi, ga odkupi drugi. Občina bo svoje zemljišče še dobro rabila.

Slovenska krajina

Novo hiše v M. Soboti. Trgovci in strojni ključavničarji Dittlich je dvignil svojo trgovino za eno nadstropje. Novi prostori bodo služili kot skladišče. Novo enonadstropno hišo zida tudi trgovec Berger ob Aleksandrovi cesti. Prišliče nove zgradbe se bo rabilo za skladišče, v nadstropju pa bodo stanovanja.

Se enkrat sšodišče v Sv. Jurju. Mnogo se je pisalo, še več govorilo, zlasti na shodu, ki se je vršil v zadevi novega sodišča, v Sv. Jurju, kak pa je uspeh, se ne ve. Od svoje strani ponovno povdarjamo, da gotovi znaki kažejo na to, da so gibalno cele akcije strankarsko-politični nameni in je za to potrebna precejšnja previdnost, prednost so stori kaj pozitivnega. Sv. Jurij za morebitno sodišče ni primeren sedež, ker je na eni strani blizu nemške meje, na drugi strani pa je večina občin, ki bi spadale v področje sodišča, oddaljena 20—30 km in še več. Kot primeren sedež političnih oblasti za sev. zap. del Prekmurja bi prišla v poštev v prvi vrsti Gornja Lendava, ki je geografsko središče okraja, za katerega gre in ima na vse strani dobre zveze deloma potom železnice, deloma potom cest. Ko se bo vprašanje reševalo, se morajo te okolnosti upoštevati. To zahtevajo ljudski interesi, ki ne morejo imeti ozira na kako strankarsko špekulacijo.

Dopisi

Rečica v Savinjski dolini. Dne 28. smo pokopali Korenovo Ano iz St. Janža. 29. marca pa mežnarjevo mater z Gorice. Kakc sta bili obe sposotovani, je dokaz obilno število prijateljev in sosedov, ki so ju spremlili na zadnji poti. — V našem trgu imamo pred občinsko hišo starinski vodnjak, ki ga s posebno pozornostjo opazujejo ter občudujejo tuji, ki se peljejo skozi trg v poštnem avtomobilu. Ta znameniti vodnjak stoji pred občinsko hišo. Lastnik že namerava par let sem od zgodovinskega vodnjaka odstraniti in sicer od sklepa par delov. Prepričani smo, da g. podžupan tega ne bo dovolil, ker stari tržni še danes pripovedujejo, da je Rečica poslala trg po prangenju in zgoraj omenjenemu vodnjaku in sta ti zgodovinski znamenitosti ravno pred občinsko hišo.

Mokronog. Jutri v nedeljo po prvi sv. maši se bo vršilo predavanje o zatiranju in pokončanju voluharja. Vstop prost. Predaval bo Peter Strel, posestnik in trgovec.

Cerkveni vestnik

Kongregacija učiteljice in gospodičen se obvešča, da priredilve v Križankah ne bo 3., ampak 10. aprila ob 8.

Marijina kongregacija za gospode in Meščanska Marijina kongregacija pri sv. Jožetu imata v nedeljo dne 3. t. m. ob 7 zjutraj skupno sv. mašo in sv. obhajilo. Zvečer ob pol 8 se prične verski govori za moše o predmetu »Ali more biti sodeben mož še katoličan?« Udeležba je za meščansko kongregacijo obvezna. Pripeljite svoje prijatelje in znance.

Naše dijaštvo

J. k. a. d. »Zarja« ima danes 2. aprila ob 8. zvečer v svojih prostorih društveni sestanek. Na sporedu je zanimiv referat: Naša politična organizacija. Za člane udeležba obvezna, gostje vabljeni.

Glasba

CERKVENI KONCERT V LJUBLJANSKI STOLNICI 1. APRILA. T. L.

Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani prireja od 1. 1912 dalje v stolnici cerkvene koncerte in je v dosedanjih devetih koncertih nudilo našemu tudi za cerkveno glasbo se zanimajočem občinstvu že mnogo plemenitega glasbenega užitka. Predvsem z izbranimi orgelskimi skladbami svetovnih glasbenikov, pa tudi z izvajanjem, bodisi slovenske starejše in novejše, bodisi izozemske glasbe. Letošnji cerkveni bo deseti stolnični koncert, odkar se tovrstni koncerti redno ali vsaj pogosteje nego prej vršijo. Torej nekak mal jubilej. Spored letošnjega koncerta je zamišljen kot spominski večer Palestrine o priliki 400letnice njegovega rojstva. Palestrina bo zastopan s tremi izrazitimi štiriglavinimi a capella zbori z dvema post-nemu času prikladnima motetoma »O Domine Jesu Christe« in z Očitanji »O vos omnes« ter mogočno Gloria iz latinske maše »Lauda Slone, zloženo v hipomiksoličnem tonu. Beethoven, čigar 100 letnico smrti obhaja letos vse kulturni svet bo zastopan po Zalogni korončici iz klavirske sonate op. 26. O priliki pogreba pokojnega dr. Kreka jo je na sedanjih stolnih orglah izvajal ravnatelj stolnega kora g. Stanko Premrl zadnjič in sedaj drugič. Domači slovenski skladatelji bodo zastopani po Zeleniku, čigar tri postne, vzete iz njegove pred kratkim izšle zbirke 14 postnih, se bodo prvič izvajale. So to izvirno zamišljene, globoko občutene in v neko nežno tajinstvenost olete pesmi, ki bodo brezdvomno na vsakega poslušalca napravile močan in blagodejen vtis. Kimovec, Premrl in Klemenčič so na sporedu vsak z enim markantnim slovesnim zborom.

Na koncertu violinistke Vide Jerajeva in pianistke Jadvige Poženelove, ki se vrši v četrtak, dne 7. aprila, v Filharmonični dvorani, je kot prva na sporedu slavna Beethovnova sonata op. 41, ki je splošno znana pod imenom Kreutzerjeva sonata. Beethoven jo je namreč posvetil najznamenitajšemu takratnemu virtuozu Rudolfu Kreutzerju, čeprav je bila pravzaprav napisana za violinista — zumorca Bridgetauerja, ki jo je tudi prvi izvajal. To slavno Beethovno delo je navdušilo tudi velikega misleca in pisatelja Leva N. Tolstega, da je napisal svoje delo Kreutzerjeva sonata, katero brezdvomno pozna vsako kot prvostopno literarno umetnino Beethovnova. Kreutzerjeva sonata je brez dvoma ena najboljših Beethovnovih sonat sploh ter kakor nalašč pisana za violiniste z vso virtuozno tehniko. V vsakem pogledu da umetniku najlepšo priliko, da pokaže z njo tako svojo umetniško individualnost, kakor tudi tehnično izvežbanost. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

P. H. Sattnerjev cerkveni pevski zbor frančiškanske župnije v Ljubljani je priredil pod Sattnerjevim vodstvom v opatijski cerkvi v Celju, dne 11127. marca ob 4. uri popoldne cerkveni koncert. Kot prvo točko smo čuli Spindlerjevo »O kam Gospode«. To skladbo smo slišali že od raznih zborov a tako precizno in fino še ne. Gotovo se tudi g. skladatelj ni mogel boljše zamisliti proizvajanja skladbe kot je to napravil Sattnerjev zbor. Hauffova »Balada na sv. Frančiška« je precej trd oreh. Skladba je polna kromatike in posebno za prve tenoriste utrudljiva, a Sattnerjev zbor jo je z lahkoto zmogel. Kaj naj rečemo Beethovenovemu »Benedictus« iz njegove C-dur maše? Tega je bilo treba slišati ter Sattnerjeve soliste, ki so vedno v ponavljajočem se »Benedictus« žgoleti kot slavčki. Izvajanje je bilo svečano resno in poslušalec je ob koncu »Benedictus« zaigrala duša, da bi od veselja najraje z zborom zavrislali Hosana, hosana! Ponovno smo imeli priliko slišati »Sklepni zbor iz oratorija »Assumptio«, vodenega od skladatelja Sattnerja samega. Priznati moramo, da čimvečkrat ga slišimo, rajši ga poslušamo. Zbor se je pa tudi potrudil, da nam je podal kar mogoče dovršeno. Dr. Bunc-eva »Spomni se« je na prvi pogled preprosta, a tako podana, kot jo je Sattnerjev zbor, jako učinkovita skladba. Kot 6. točko so podali Sattnerjevo »Marija, kako si lepa«. Kako prijazno teče melodija v vseh glasovih, kako mično spremljevanje orgel, koliko različnih motivov je v skladbi, a vendar se izliva vse v enotnost. Precej je poslušalec navdušila in ako bi bila v koncertni dvorani, zaglani bi hrušč ter zahtevali, da se ponovi, a tako je vse mirno čakalo, kaj zopet pride. Foersterjeva »Stabat Mater« so pričeli s pp, ki se je z crescendo razvil v krepki ff. Prednašanje je bilo v resnici prvostopno. Sattnerjev zbor je znal, a reči moramo, da nas je s svojim proizvajanjem presenetil. Cerkev je bila nabit polna in ves čas je vladal najlepši red in mir. Po koncertu se je zbral pevski zbor v Hotelu Evropa, kjer jih je z navdušenjem in pesniškimi besedami pozdravil predsednik Prosvetnega društva, č. g. Lasbacher. Tudi mi se pridružimo njegovemu pozdravu in kičemo g pevstvu in njegovemu zboru, hvala za krasni užitek, ki ste nam ga napravili. —1—

Boj za treznost.

V četrtak zvečer se je vršil v Ljubljani kot običajni sestanek Sv. vojske, na katerem so navzoči »vedeli mnogo novega, celo senzacionalnega.

Serijo slik, ki so kazale »bujno življenje« pijanca pri nas in drugod, je g. Lindič z veliko vno-mo in prepričevalnostjo pojasnjeval in razlagal.

Omenil in skrbno priporočal je tudi snjigo, važno za alkoholno gibanje, ki jo je spisal župnik Ant. Mrkun. Knjiga sama na sebi je vsebinsko tako dobra in vsestransko utemeljena, da se nujno priporoča vsem.

Toda konstatirati moram, ta se je našel v Ljubljani »Narodni Dnevnik«, ki se v vsehemeno napadel to knjigo, rekoč: »Z ovadhami hojejo delati...! Gospoda! To ni res. Najbrže tisti dopisnik ni prečital cele knjige. Preberite jo in videli boste, da ste krivo sodili. Da pa so na koncu knjige obrazi za razne ovadbe in prošnje, je pa dobro, saj je ovadba skrajno sreslota, če se z lepa nič ne doseže, in to je večkrat. Žal, zelo potrebnost!

Dalje moram konstatirati, da abstinentsko društvo »Treznost« stalno napada »Sv. vojsko«. »Treznost« napada tudi našega vladiko radi pastirskega lista o treznosti, češ da ni objektivni, da je površen, da ni strokovno utemeljen, da so v njem nasprotujoča si mnenja it. Sicer pa se v kratkem še malo pomenimo o listu, pa tudi o tem, kako se skuša politika zanašati tudi v abstinentsko, oz. treznostno gibanje.

Na koncu nam je zopet gđ. Rovanova z razumevanjem recitala Kunčičeve »Odlomke« z zavrnjenega dnevnika.

Da bi še kaj takih večerov bilo in vedno več udeležencev...! Bog živi treznost!

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 2. aprila ob 15: KRALJ OIPIUS. Predstava Pomladka rdečega križa I. drž. gimn. Izven.

Nedelja, 3. aprila ob 15. uri pop.: DANES BOMO TICI. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 4. aprila BOZJI CLOVEK. Red D. Torek, 5. aprila: KRALJ OIPIUS. Predstava Pomladka rdečega križa I. drž. gimn. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 2. aprila: Zaprio. Nedelja, 3. aprila: ORLOV. Opereta Izven.

Ponedeljek, 4. aprila: Zaprio. Torek, 5. aprila: EROS IN PSYCHE. Red C.

Premijera operete »Orlov«, ki je bila napovedana za danes zvečer je preložena na jutri, v nedeljo zvečer ob pol 20. Preložila se je valed današnjega koncerta na korist fondu za postavitev spomenika kralja Petra I. Saj je dolžnost vsega občinstva, da posesti ta koncert v največjem številu. Uprava gledališča prosi vse one, ki so si kupili vstopnice za sobotno predstavo, da zamenjajo iste pri dnevni blagajni v operi za nedeljsko premijero, ali pa se jim ob predložitvi listkov vrne denar. Kakor javljeno je torej premijera operete »Orlov« v nedeljo, dne 3. aprila ob pol 8 zvečer.

Mariborsko gledališče

Sobota, 2. aprila ob 20: UCITELJICA. Abonma A. Kuponi.

Nedelja, 3. aprila ob 20: MADAME BUTTERFLY. Kuponi.

Ljudski oder

v Ljubljani

Sobota, 2. aprila ob 8. uri zvečer: PASIJON. Nedelja, 3. aprila ob 3. uri pop.: PASIJON.

Knjige in revije

Vigred, dekliski list, april 1927, št. 4. — Ta fino urejvani list naših deklet prinaša zopet nad vse izbrano vsebino, velikonočni pozdrav, večerne razgovore pri gospej Eli, ki diha nežno blagorodnost, nadaljuje povest »Je pa davi slanca palač, ki svetji v globine sodobnega časa in duš, istotako »Iz življenja v življenju, kjer nas pisatelj vpelje v življenje na deželi, ljubko pomladno pismo, pomenke z gospe Selmo, ki jih tako željno čakajo srca, iščoč a sveta, tolažbe, radosti, globoko občutene pesmi, poročila iz orliške centralne in drug poučen drobiž. — Vigred je postala neobhodna za vsakega našega dekleta, ki iz nje črpa srčno izobrazbo, dviga svoj duši ter si brusi svoj značaj v svetel diamant. — Vigred izhaja vsak mesec, za nečlane, oziroma ne Orlice znaša naročnina na 25 Din. Naj ne bo krščanske hiše brez Vigredi! F.

«Planinski vestnik», glasilo Slovenskega planinskega društva. Izšla je št. 4 za mesec april s sledečo zanimivo vsebino: Dr. H. Tuma: Bohinjski Kot. — Ali palica ali cepin? — Tone Podvračar: O Makedoncih in Makedoniji. — Gibanje članstva SPD in naročnikov »Planinskega vestnika« v letu 1926. — Predavanja Hrvatskog turističnega kluba »Sijemec« v Zagrebu. — Predavanja pod okriljem SPD v Ljubljani. — Občni zbor savinjske podružnice SPD. — »Hrvatski Planinar«. — Zimski sport na Pohorju. — Nov Aleksandrov dom v Bosni. — Jakob Aljaž v postelji. — Priložena je slika: Travnik s Slemenca. — »Planinski vestnik« izhaja 12 krat na leto in stane 40 Din. — Naroča se pri Osrednjem odboru SPD.

Zdravstvo

OSKRBA JETIČNIKOV Z ODRPTO TUBERKULOZO.

Maribor, 31. marca.

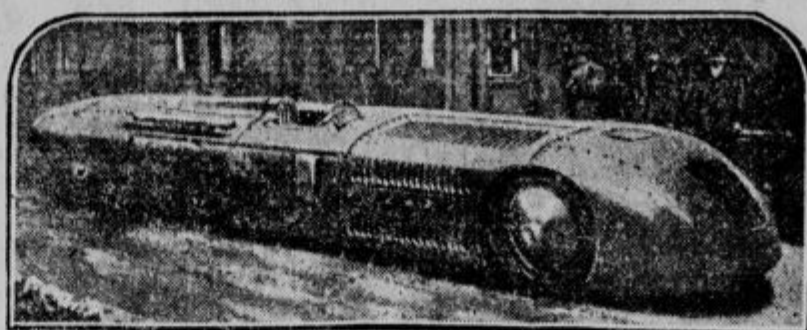
Dne 1. julija 1921 se je izdelal na širši seji pod predsedništvom takratnega vodje bolnice primarija dr. Černiča in ob navzočnosti ostalih primarijev in upravitelja bolnice ter inženjerja Dolence kot zasopnika gradbene sekcije Maribor, točno opredeljen program za bodočo razširitev in izpopolnitev tukajšnje bolnice. Po tem soglasno sprejetem programu se je določil lasen paviljon za oskrbo jetičnikov ter zaprašen in nemiren kot med Tržaško cesto in železniško progo za bodoči ginekološko-porodniški in okuliščni oddelek.

Z ozirom na ta fiksiran program bolnice in na dejstvo, da je od odbora P. T. L. predloženi načrt predstavljal le delno rešitev perečega vprašanja oskrbe jetičnikov v tukajšnji bolnici, je sprčil gospod inšpektor dr. Katičič načrt za nadzidek nad medicinskim oddelkom, katerega je pridil tudi bivši veliki župn dr. Pirkmajer, kot predstavitev kanitne oblasti v mar. oblasti, ako ga odobri gradbena direkcija v Ljubljani.

Omenjeno bodi, da se je v odboru P. T. L. razpravljalo tudi o akciji za postavitve samostojne bolnice za terciarno, neodolljivo tuberkulozo izven mesta Maribora, kje na zelenem Pohorju. Realizacija takega načrta pa bi zahtevala težke milijone, ako se upošteva, da rati taka bolnica poleg bolniških sob še mnogo potrebnih pritlikin kot laboratorij, kuhinjo, pralnico, stanovanja za sestre, upravitelja, zdravnike in služinčad, dalje gospodarska poslopja itd.

Velike vloge bi zahtevala tudi inštalacija elektrike, vodovoda, kopalnice, greznice, telefona in komunikacijske ceste itd. In kje so še nadaljni milijoni za vzdrževanje bolnice? Tako bolnico more zidati samo država, a tega pa pri naših razmerah v Jugoslaviji ni pričakovati še nekaj desetletij. Pročituberkulozna liga pa je privatno društvo, ki mora slednjič vendarle računati z realnostjo in dosedanjostjo stavljenih ciljev, ako hoče uspevati in napredovati. Zato bi akcija po taki bolnici na Pohorju v okviru lige značila mravo rojeno dete, kar mora vsako priznati.

Slednjič pa je treba pri akademski debati o predmetu »Kam spadajo bolniki z odrpoto tuberkulozo« diferencirati vprašanje »Kam spadajo ozdravljivi oziroma zboljivši bolniki z odrpoto tuberkulozo« — v gorska oziroma morskazdravilišča — in v vprašanje »Kaj naj naredi obstoječe splošne bolnice z nujnimi, bolniške oskrbe neobhodno potrebnimi slučaj, bolniške oskrbe neobdržava in privatno društvo ne zmora zgradbe izločne bolnice za te vrste bolnikov daleč izven človeških naselbin. V tem slučaju, ko manjkajo take specialne ustanove, je treba v obstoječih bolnicah poskrbeti za potrebno izboljšanje alužajov.

Avtomobil 1000 KS,

napravi 290 kilometrov v uri, last angleškega majorja Segrave

Slika na desni: Ahmed Zogu,
šef albanske diktatorične vladeSlika na levi: Tamatava,
mesto na Madagaskaru, ki ga je meseca marca ciklon strašno razdejal

Iz katoliškega sveta

Razporeženo francoskih katolikanov.

Znani organizator in publicist François Vouillot je prepotoval okrožje Pas-de-Calais, in predaval pred ondnotnimi župnijskimi zvezami o programu in gibanju francoskih katolikanov. To okrožje je zelo gosto naseljeno, obsega tri različne kraje. Na severu prebivajo ribiči, v sredi so obširne poljedelske obline, na jugu je središče železarske in premogovne industrije. Obiskal je v vseh treh predelih važnejše kraje in govoril vsak dan pred drugimi poslušalci. Od povsod pa je dobil isti vtis o razporeženju katolikov, ki se jim hoče enotnosti, organizacije akcije.

Pesimisti so mu prerokovali, da bo natekel pri katolikih po manjših mestih in vaseh na globoko razliko v mišljenju z ozirom na stališče do »Action française«, radi česar da je vsak skupen nastop nemogoč. Skušnja ga je poučila drugače. V Pas-de-Calais kot tudi v drugih pokrajinah, ki jih je obiskal v zadnjih treh mesecih, je dognal, da obstoje takšne razlike kvečjemu na površju, pri mali manjšini, mase ljudstva pa so enodušne. V vseh župnijah so se množine izrazile za resno in učinkovito delo v okviru »Fédération nationale catholique«, ki jo vodi general Castelnau. V manjših krožkih se debatira sicer tudi o različnih političnih stališčih. A čim gre zato, da se nastopi za odpravo protiverskih zakonov, za uspostavitve krščanstva v državi in osvoboditev ljudstva, se pokaže v praksi krepka enotnost.

Tudi organizacija je na pohodu. Sestoji pa iz župnijskih skupin, ki so združene v škofijskih zvezah. Te župnijske zveze so osnovne, zavedne in disciplinirane edinice državne zveze. Vsak katoliški mož, ki se zaveda državljanjskih dolžnosti in pravice in ki je član te velike armade 2.3 milijona volivcev, ve, da pripada obenem k svoji župnijski enoti in preko škofijske zveze tudi k močni skupni organizaciji francoskih katolikov. Skoraj v vsaki edini je voditelj kak lajik, ki dela v skladu z župnikom in nosi odgovornost za razvoj gibanja.

Vsi člani, bodisi meščani ali kmetje ali delavci, so polni odločnega duha in hočejo nastopiti za svojo stvar. Dveletne skušnje so jim dale nove zavesti in v ille mnogo poguma. Zavedajo se, da tvorijo volivno silo, ki je postala eden temeljev, ki so potrebni za spas naroda in dežele in da imajo zato pravico do svobode. Ne dajo se več zazibati v brezdelje po večjem ali manjšem premirju. Domoljubni in socialni čut obenem z vero jih sili k nastopanju. Odkrito se vselej pona-

či, ki jim jo ponujajo gotovi nasprotniki od včera, a zato niso nič manj pripravljeni, stopiti na branik za koristi vere, Francije in naroda v slučaju sovražnega napada.

Značilen dokaz za to je dejstvo, da so bili zborovalci vedno najbolj navdušeni ob dveh mestih predavanja: pri omembi peticije 40 vseučiliških profesorjev, po večini svobodni-selcev, protestantov in judov, ki so zagovarjali v imenu domovine pravico učeliš redov do novicijata v Franciji, ker bi bilo sicer njihovo delovanje v Južni Ameriki in drugod, ki je tako važno za francosko kulturno propagando, obsojeno, da preneha, in pa pri govoru o pismu kardinala Maurina, nadškofa v Lyonu ki obljublja tem kongregacijam svojo podporo, če bi smatrala za potrebno, da ne bi čakale preklica zanje krivičnega zakona in si sami vzamejo svobodo, ki jim jo ta zakon odreka.

To razporeženo je priča, da »mejo upati francoski katoliki na čedalje večje uspehe.

-k.

SPOMENIK PIJU XI.

V nedeljo, 20. marca, je bilo v palači ambrozijanske knjižnice slovesno odkritje spomenika Piju XI. Kip, ki je delo kiparja Henr. Quattrinija, nam predstavlja sv. očeta kot ambrozijanskega knjižničarja, ki proučuje staro rokopise. Vsi višji cerkveni in državni dostojanstveniki in višji krogi milanski sploh ter veliko odposlancev vseh večjih evropskih univerz so prihiteli ta dan k temu pomembnemu odkritju spomenika Piju XI., ki je 25 let posvetil delu in težkemu študiju v tej svetovni knjižnici.

PIJ XI. ČESKEMU EPISKOPATU.

Sveti oče je poslal 20. februarja t. l. československemu episkopatu pismo, v katerem jih prav posebno opozarja na solidno vzgojo duhovščine. Na československem namreč se je po prevratu pokazalo, da je odpadlo toliko duhovnikov, da tu ni bilo solidne katoliške vzgoje. In ta problem je zdaj treba rešiti. Da bi se to zlo odpravilo, očetovsko prosi sv. oče vse nadškofe in škofo, naj vestno skrbijo za duhovski naraščaj že s tem, da ustanavljajo mala semenišča, kjer naj mladeniči že kot dijaki dobijo temelj katoliških resnic. Posebno pa je sv. očetu na srcu želja, da bi se v Rimu zgradil nov »Kolegij sv. Nepomuka«, kjer naj bi se najboljši vzgajali za duhovnike. Pij XI. je že daroval zemljišče blizu Laterana v ta namen in obljublja še nadaljnjo pomoč. Ostalo pa naj bi škofje, v skrbi za dobre duhovnike, priporočili dobroti svojih vernikov. Tako bi z združenimi močmi dosegli velik cilj.

Zanimivosti

Sven Hedin.

Diplomatski zbor v Pekingu se je moral zavzeti za usodo Svena Hedina. Znani potovalec je nevarno obolel. Njegovi spremljevalci pa so izposavljali stalnim napadom. Kitajska nacionalistična mladina zahteva od pekinške vlade, naj izžene slavnega švedskega potovalca. Evropska arheološka razkopavanja žalijo kitajski narodni ponos in tudi versko zavest. Kitajci vendar niso izumrli, kakor so mrtvi vsi Egipčani, da bi se lahko hranili ostanki njih cesarjev, kakor se to zgodi z egiptovski-mi faraoni.

Moderni zakon.

Sodnija v Mount Vernonu v Zed. državah je odbila prošnjo gospe Edith Nuyhetove, ki je zahtevala alimente od ločenega moža. Ločitev se je izvršila na zahtevo soproga. Navedel je dva vzroka: žena mu nikoli ni kuhala večerje, ker je bila vsak večer v baru. Če pa je šel z njo tja, ga je pustila sedeti in je vedno plesala ob drugimi moškimi. Sodnik je vpošteval oba vzroka. Ločil je zakon in ni priznal ženi pravice do alimentov. Sodoben zakon, je rekel, je pogodba, business, ki temelji na obojestranski koristi. Mož služi denar, žena pa skrbi za dom. Če hoče žena plesati z drugimi, in nima mož niti večerje ne zabave, izgubi za-

kon svoj pomen. Pogodba se vedno uniči, če se ne ozira ena izmed obeh strank na določene pogoje.

Kdo nam je odkril mikrobe?

Ne oni, ki so šli nad divje zveri s puško v roki, so največji dobrotniki človeštva, pač pa oni, ki so zasledovali in raziskovali kaj smrti v nevidnih mikrobah. Pred 200 leti niti slutiti niso, da mikrobe obstojajo. Toda v Delftu na Holandskem je živel neki samotar, o katerem so ljudje rekli, da ni prav pri pameti. Bil je to trgovec z suknom in brez vsake izobrazbe ter ni znal drugega jezika kot pa svojo holandsčino. Slišal je neke, da ako brusiš steklo, vidiš stvari skozi tako steklo povečane. Pa je za kratek čas pričel brusiti steklo, sprva seveda zelo nerodno, a kmalu se je privadil, da so leče izgledale precej dovršene. Nekoč je zbrusil posebno dobro posrečeno lečo in skozi to je videl stvari, katere s prostim očesom ni bilo razločiti. S to lečo je ogledaval lase, čebelna žela, glave muh itd. Nobena stvar mu ni bila pre neznanost, da bi jo ne pogledal z lečo. Nekega dne pa je napravil odkritje. Slučajno je pogledal na kapljo vode in njegova hči ga je slišala, ko je vpil: »Pojdi sem, hitro pridi! V tej kaplji deževnice so živalice! Poglej, da plavajo. So tisočkrat

manjše, kot pa jih more opaziti prosto oko človeka. Le poglej, kaj sem odkril!« Ime tega Holanca je bilo Leeuwenhoek, in s tem dnem je stopil v nov svet, v katerem je deloval do svoje smrti.

Ko je umrl, so mislili, da ne bo nikogar, ki bi se za to stvar dalje zanimal, toda našel se je italijanski duhovnik po imenu Spallanzani, kateri je dalje raziskoval in šel še korak dalje. Do takrat so mislili, da mikrobe nastanejo le slučajno, same od sebe. On pa je ugotovil, da je z mikrobami ista kot z vsakim živim bitjem. Posrečilo se mu je eno teh neznanih živalic ločiti ter jo postaviti na kraj, kjer jo je lahko opazoval. Kmalu je opazil, da se je mikroba razdelila v dva dela in vsak posamezni del zopet v dva dela in tako naprej, neprestano.

Prvi pa, ki je dognal, da so mikrobe v zvezi z boleznimi, je bil Pasteur, slavni francoski učenjak, katerega stoletnico smo praznovali lani. Po mnogoterih poizkusih in življenjskih nevarnostih je iznašel zdravilo proti pasji steklini in tako postal dobrotnik vsega človeštva.

Materina nedelja.

Tudi Angleži praznujejo materin dan, in sicer so ga letos v nedeljo, 27. marca. Ta dan je bila posebna slovesnost v Westminster Abbey-i kakor tudi v mnogih drugih cerkvah v mestu in na deželi. Ta dan obiščejo otroci stariše ter jim prinašajo denar, cvetlice ali dragocene okraske, v mnogih slučajih tudi jestvine, in kakor trdi angleški časopis, po katerem to posnemamo, je ta običaj že zelo star. Zelo star je tudi običaj, da ta dan obiskujejo Marijine cerkve ter prinesejo primerne darove. Kadar gredo stariši v take cerkve, se otroci postavijo v špalir ter jim poklonijo vijolic. Vendar pa so to lepo navado v nekaterih krajih že opustili, pretečno leto pa zopet poživili, a letos se je praznoval materinski dan kakor nekdaj.

To in ono

ATENTAT NA FORDA?

Newyork, 1. aprila. (Izv.) Minolo nedeljo je veleindustrialec Henry Ford v bližini svojega doma v Deroytu z avtomobilom ponesrečil. Ogniti se je hotel avtomobilu, ki ga je skušal prehiteti, pri tem je Fordov avtomobil zdrknil po nasipu in obvisel na nekem drevesu. Ford je obležal nezavesten. Vendar se je kasneje sam dvignil in se s težavo privlekel do svojega doma. Forda so kasneje odpeljali v bolnišnico ter se razširjajo o njegovem stanju nasprotujoče si vesti. Njegova okolica je nesrečo najprej nekako prikrivala. Sedaj se v poučenih krogih trdi, da se je na Forda izvršil premišljen napad. Dva otroka sta videla, kako je Fordov avtomobil zasledoval neki drug avtomobil, ki je Fordovo vozilo prisilil k skrajnemu umiku in tako povzročil nesrečo. Preiskava je v teku. Ford je star 64 let, a je bil še zdrav in izredno krepak.

+ Vseučilišče na vodi. Poročali smo že, da so se ameriški dijaki podali s svojimi profesorji na potovanje okoli sveta z ladjo, na kateri imajo spotoma redna predavanja. Ta ladja je 26. marca prispela v Hamburg. Na ladji je 496 ameriških dijakov in dijakinj in 70 profesorjev.

+ Vrteča se vila. Pariški arhitekt Le-cuyer je zgradil vilo na premikajočem se temelju. S pomočjo elektromotorja se lahko obrača okrog osi v poljubno smer. Tako pridejo vse sobe na sonce, kakor se pač to gospodaru zdi primerno.

+ Zavrnili jih je. Newyorkski vseučiliški dijaki so potom svojega časopisa naslovili na vse odlične osebnosti Newyorka vprašanje, kaj bodo delale 24 ur pred smrtjo. Večina na to vprašanje ni dala nobenega odgovora. Pač pa so med drugimi odgovori prejeli tudi odgovor ravnatelja newyorkskega brzojavnega urada, ki je dejal, da bo zadnjih 24 ur svojega življenja preživel v molitvi za mlade vseučiliške dijake na newyorkski univerzi, ki nimajo drugega hvaležnejšega dela, kot stavljati ljudem taka vprašanja.

+ Protikomunistična pogodba. Foreign Office objavlja anglo-holandsko pogodbo o pobijanju komunističnega gibanja v kolonijah. Obe vladi bosta skupno delovali za popolno uničenje dela III. internacionale v kolonijah.

Nebo v aprilu.

Dne 21. marca je dospelo solnce v nebesni ekvator. Od tedaj imamo astronomsko pomlad. Dan je daljši od noči in se vedno bolj daljša. Dne 1. t. m. je dan dolg 12 ur 47 minut, zadnjega pa bo trajal dan 14 ur 26 minut. Prirastek dneva v aprilu znaša torej 1 uro in 49 minut. Deklinacija solнца, njegova razdalja od nebesnega ekvatorja proti severnemu nebesnemu tečaju, pa zraste v tem mesecu od 4° 16' do 14° 33'.

Ze z manjšo povečavo, ali pa s primerno projekcijsolnca, opazimo večkrat temne lise semintja na solncu. To znači solnčne pege. Nekaj teh je bilo jekcij solnca, opazimo večkrat temne lise semintja brez večjih peg.

Prav posebno je treba opozoriti na to, da ne bi kdo hotel opazovati solnca brez očiščenega stekla, oziroma brez temno barvanih stekel. Tak si prav lahko ožge oči.

Večerno nebo. Venera postaja vedno večja ni lepša. Sedaj je oddaljena od zemlje okrog 200 milijonov kilometrov. Njena svetloba je tako narasla, da moramo opazovati Venero s prostim očesom že tudi podnevi. Venera je nekoliko manjša od zemlje. V isti razdalji bi bila naša zemlja tudi tako majhna, svetla lučka kot je sedaj Venera. Samo tako svetla bi ne bila, ker ni naša zemlja vedno tako zavita v goste oblake ko Venera.

O Venerinem površju ni mnogo znanega, ravno radi skoraj stalne in nepredne oblačne plasti. Trditi moremo, da je na njenem površju temperatura precej visoka na eni strani radi večje bližine solnca, na drugi pa radi gostega ozračja, ki močno zadržuje oddajanje toplote, dočim svetlobo krepko odbija. O sestavi njenega ozračja tudi ni gotovih podatkov. Gotovo bo vsebovalo vodno paro, glede drugih plinov je verjetno, da je precej podoben našemu ozračju.

O trajanju dne na Veneri debata še ni zaključena. Dočim trde eni, da je Venerin dan dolg blizu 24 ur, trde drugi, da se Venera ne vrti krog svoje osi nogo se zavrti ko luna v času enkratnega obkroženja krog svojega središča. Trenutna hitrost Venerine krog solnca znaša 34 km v sekundi.

Zivaleko ali zoodikalno svetlobo bomo lahko opazovali najlažje opolnoči tam, kjer je bilo solnce ta dan opoldne. Ugoden čas za opazovanje tega pojava je do 4. t. m. in od 18. do konca meseca.

Luna bo v bližini zemlje dne 1. in 30. t. m. Razdalja znaša krog 385.000 km, dne 15. t. m. bo pa v največji razdalji, ki znaša 48.000 km več.

Ko se po mlaju zopet prikaže mlada luna, opazimo sicer temni del, ki sveti v pepelnasto-sivi svetlobi. In sicer je ta svetloba tako aka, da je mogoče opaziti tudi razne posameznosti luninega površja. Izvor pepelnaste svetlobe imamo iskati v odbiti solnični svetlobi z zemlje. Vidimo pa tudi, kako močno odbija zemlja solčno svetlobo, ko že mali del odbite svetlobe tako osvetli telo, ki je več kot tretjino milijona km oddaljeno. Opazovanja so pokazala, da je temna stran lunine plošče bolj osvetljena zjutraj kot pa zvečer. Po Galileju ima to svoj vzrok v tem, da odbija zjutraj svojo svetlobo pretežno zemeljska celina, zvečer pa pretežno oceanski del zemlje. Radi tega bi videli kopno svetleje od morja.

Od zvezd stalne imamo na vzhodni strani blizu obzora Arkturja in Priganjaču, za njim pa vzhaja na jugovzhodu Klas v Devici. Nad južnim obzorom se nahaja Lev z glavno zvezdo Regul. Zimska sozvezdja Arijon in Veliki ter Mali Pes zahajajo že kmalu zvečer.

Planeti. Merkur bo viden v tem mesecu na jutranjem nebu in sicer od 1. do 15. t. m. V največjo razdaljo, od solnca na nebu bo prišel dne 10. t. m. Vendar za opazovanje ne bo v ugodni legi ker bo njegov tir bolj nizko nad obzorom.

Venera se vedno bolj oddaljuje od solnca. Največjo vzhodno elongacijo bo dosegla dne 2. jul.

Mars se nahaja prve dni aprila v Biku, potem pa v Dvojčkih. Je še vedno precej svetla zvezda, oddaljena od nas krog 250 milijonov km. Lahko je zasledovati, kako hitro spreminja svoje mesto med stalnicami.

Z velikimi daljnogledi ga je mogoče opazovati prvo polovico noči. Vendar je uspeh opazovanj v tem času že zelo majhen.

Jupiter je prebilju solnca, radi tega je neviden.

Saturn vzhaja pozno zvečer na jugovzhodu. Za opazovanje je pa bolj neugoden, ker ima veliko južno deklinacijo.

Uran je v sozvezdju Ovna, torej v istem, kjer solnce, in je neviden.

Neptun je v sozvezdju leva in ga moremo opazovati, ko nastane tema. — Zadnja dva planeta opazimo le z daljnogledom.

Utrinki. Iz sozvezdja Lire, ki vzhaja zvečer na severovzhodu, se bodo prikazovali nekoliko bolj številni utrinki od 19. do 22. t. m. Njih značilnost je velika hitrost, s katero se iskre na nebu.

Zemlja se nahaja dne 3. aprila v srednji razdalji od solnca, kar znaša 149,501.000. Kot znano se spreminja razdalja zemlje od solnca od prvih dni januarja, ko je najbližja solncu, to je blizu 147 milijonov km, pa do 3. julija, ko je razdalja dosegla največjo vrednost to je blizu 152 milijonov km.

Dasi pokriva zemeljsko površino do tretjine samo morje, vendar ima od morja direktno užitek le 1/15 vseh ljudi na svetu.

*

Pepel vulkanskih izbruhov so našli 500 milj od kraja ognjenika.

*

Kobilice imajo užesa na prednjih nogah.

Gospodarsvo

Razpokoženje dolžnosti davko-plačevalcev v II. četrtletju 1927.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. maja 1927 dospo v plačilo neposredni davki za II. četrtletje 1927. Ako davek za leto 1927 še ni predpisan, je plačati obrok po višini zadnjega definitivnega predpisa. V tej izmeri plačani obroki se obračunajo povodom definitivnega predpisa za leto 1927. Davčni uradi so upravičeni zaostale davke prisilno izterjati, ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti in naračunati poleg 8 odst. zamudnih obresti še ekskuzijske stroške, ki znašajo za opomin 1 paro od vsakega dinarja dolžne državne davčnice.

II. Posebna pridobitina. Podjetja, ki javno polagajo račune, so dolžna vsako leto tekom 14 dni po odobritvi računskega zaključka, a najkasneje do 30. junija predložiti napoved za odmero posebne pridobitine.

III. Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki vodijo knjigo opravljenega prometa, to je oni, katerih promet je v letu 1926 presegel vsoto 86.000 Din, so dolžni do 30. aprila 1927 odpremiti s posebno prijavo davek od prometa, opravljenega v I. četrtletju 1927. Ostali davkoplačevalci, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, to je po višini prometa, opravljenega v I. 1926, plačajo sočasno z ostalimi davki tudi drugi obrok davka na poslovni promet predpisanega za leto 1927, v primeru pa, da ta še ni predpisan v izmeri predpisa za I. 1926.

IV. DAVEK NA ZASLUŽEK TELESNIH DELAVCEV. Delodajalci, ki odpremiti pobrane zneske z mesečnimi seznami, morajo odpremiti pobrane zneske in predložiti sezname najkasneje do 14. vsakega meseca, delodajalci, ki opremitelj pobrane zneske s četrtletnimi izkazi, pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja, to je do 14. aprila 1927.

V. Razgrnitev izkazov o predpisanih davkih. O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v I. četrtletju 1927 bodo predpisani izkazi razgrnjeni prvih 15 dni v mesecu aprilu 1927, kolikor davkoplačevalci niso bili na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni. Prizivni rok se pričinja s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

VI. Dopolnilna prenosna taksa. Drugi obrok dopolnilne prenosne takse, ako presega letni predpis znesek 500 Din, je plačati od dne 1. do višega dne 15. aprila t. l. Kdor ne položi predpisane vsote v tem roku, plača poleg redne takse in 8 odst. zamudnih obresti za kazens še dvakratni znesek nepolnožene takse.

VII. Taksa na kupene ali dividende in na tanižje. Od kuponov ali dividend in od tanižje se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10 takse 1 odst. Takso je položiti pri davčnem uradu v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoračenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

Slovenski denarni zavodi in znižanje obrestne mere. Preko Belgrada je dospela v zagrebške liste vest, da bodo slovenski denarni zavodi zavzeli stališče proti znižanju obrestne mere. Ta vest pa nikakor ne odgovarja resnici. Društvo bančnih zavodov je poslalo tem listom pojasnilo, v katerem se poudarja, da banke in denarni zavodi v Sloveniji plačujejo na vloge 5-7 odstotkov in računajo za kredite 14-15 odst. medtem ko velik del posojilnic zahteva za posojilo le 9-10 odst. neto. To so obresti, kakršni ne obstajajo niti v Zagrebu, še manj v Belgradu. Da so obresti v Sloveniji najnižje, dokazuje dejstvo, da stalno odteka denar iz Slovenije predvsem v Zagreb in to v obliki hipotekarnih in drugih posojil in da držijo slovenske banke redno velike gotovine pri zagrebških in belgrajskih bankah. Iz objavljenih poročil slovenskih denarnih zavodov je razvidno, da so ti zavodi s simpatijo pozdravili akcijo Narodne banke glede znižanja obrestne mere. Tudi Narodna banka priznava, da so denarni in kreditni odnosi v Sloveniji boljši kakor povsod drugje. Pri tej priliki naj bo še omenjeno, da so slovenske posojilnice v preteklem letu nakupile za 100 milj. Din povojnih državnih poprijev, ker je nakup istih radi višje obrestne mere v ostalih pokrajinah za naše denarne zavode zelo ugoden.

Lombardiranje vojne odškodnine in poštna hranilnica. Svoječasno je poštna hranilnica pozvala denarne zavode, naj kupujejo vojno odškodnino, katero vedno lahko lombardirajo pri poštni hranilnici po kurzu 250. Kljub temu pozivu in obljubi pa je sedaj centrala poštna hranilnice lombardiranje teh obveznic odklonila. Tako postopanje od strani poštna hranilnice gotovo ne bo pripomoglo k dvigu tečaja vojne odškodnine.

Jugoslavija in mednarodna železniška konferenca na Dunaju. Te dni je bila na Dunaju zaključena mednarodna železniška konferenca, ki je določila srednjeevropski medn. tovarni vozni red za leto 1927-28. Ta vozni red je dovolil jugoslovanskemu izvozu prav ugodne trase. V služaju povečanega izvoza v izvojni seziji se bodo za potrebe Jugoslavije upostavili posebni tovarni vlaki. Glede prometa med Jugoslavijo in sosednimi državami je bilo ugotovljeno, da izvirajo vse težkote iz pomanjkanja skupnih obmejnih postaj. Radi tega se mora carinska manipulacija vršiti na obeh straneh meje kar povzroča, da morajo vlaki dvakrat tako dolgo čakati, kakor pa če bi se carinski pregled vršil na skupni obmejni postaji. Zastopniki vseh udeleženi držav so izrazili željo, da se čimprej ustvarijo take skupne postaje.

Za trgovinsko pogodbo z Rusijo. Na plenarni seji belgrajske trgovske zbornice, ki se je vršila 31. marca, je bilo izneseno tudi vprašanje ureditve trgovskih odnosov z Rusijo. Zbornični podpredsednik g. Sv. Stanojević je poudarjal, da imamo v naši državi dovolj industrijskih podjetij, ki bi lahko izvažala svoje proizvode v Rusijo, ravno tako kakor bi tudi mi lahko uvažali mnoge ruske proizvode. Ker pa nimamo urejenih odnosov, se moramo posluževati inozemskih posredovalcev. Ker je stanje tako, moramo ustvariti redne odnose s Rusijo. Zbornična uprava smatra, da je treba pogodbo z Rusijo čimprej zaključiti, ker je to v interesu obeh držav. G. Stanojević je na koncu poudaril, da ne smemo pozabiti, da je v temeljih naše kraljevine dovolj ruske sivi. Izjava zborničnega podpredsednika je bila sprejeta z burnim odobravanjem.

Lesni trg. Ugodnejša situacija na lesnem tržišču traja že nekaj mesecev, navzlic temu pa ni videti, da bi se tudi cene izboljšale. Ponovno se opaža, da čim se cene dvignejo, se tudi ponudba poveča, vsled česar cene zopet padejo na prejšnji nivo. To neugodno gibanje cen povzroča neugodno finančno situacijo večine podjetij, ki so primorani oddajati blago tudi po nižjih cenah, da si zagotovijo sredstva za nadaljnje obratovanje. Izvoz je v zadnjem času zadovoljiv in je usmerjen predvsem v Italijo; izvažajo se tudi v Španijo, Grčijo, Belgijo, Nizozemsko in Nemčijo. Nekaj trdega lesa je bilo v zadnjem času izvoženo tudi v Malo Azijo. Posledice dviga romunskega lesa (oslabitev romunske konkurence) se bodo pojavile šele, če se bo lej obdržal dalj časa na sedanji višini.

Inozemski lastniki srbskih predvojnih obilic pričakujejo takojšnjo rešitev vprašanja valorizacije. V zadnjem poročilu švicarske banke Berthoud & Co. (Ženeva) se razpravlja med drugim tudi o vprašanju valorizacije 4 odst. srbskih predvojnih posojil v zvezi z amandmanom finančnega zakona, ki pooblašča finančnega ministra, da uredbenim potom uredi državne dolge. Omenjena banka pričakuje, da bo ta amandman dal finančnemu ministru možnost, da v najkrajšem času reši vprašanje valorizacije srbskih predvojnih posojil. Švicarski listi prinašajo to vest in vzdržujejo lastnike teh obilic v veri, da jim bo naša država plačevala anuitete v zlatu. O valorizaciji teh obilic, ki bi znatno povečala državne izdatke za obresti in amortizacijo teh posojil pa ni misliti, ker daje ta člen finančnega zakona fin. ministru le pravico, da po soglasnem pristanku ministrskega sveta in v sporazumu s finančnim odborom reši vprašanje konsolidacije državnih dolgov ne pa valorizacije dolgov.

Konkurz je razglašen o imovini Janeza Hirsmana, posetnika in trgovca na Krtni, pošta Dob (rodi: 2. aprila, 7. maja in 21. maja).

Vpis v zadržni register. Vpisale so se nastopne zadruge: Mohorjeva tiskarna v Celju, r. z. o. z.; Plešarska zadruga v Notranjih gorah, r. z. o. z.; Kmetijska hranilnica in posojilnica v Srednji vasi v Bohinju, r. z. o. z.; Živnorojska zadruga Videm-Dobrepolje, r. z. o. z.

Občni zbori. 11. aprila se vrši v prostorih Kreditnega zavoda za trg in industrijo v Ljubljani redni občni zbor »Arbore lesne trgovske in industrijske d. d. v Ljubljani; 21. aprila pa v prostorih Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, redni občni zbor Zdrženih papirnic Veveče, Gorice in Medvede d. d.

Novi romunski carinski tarif. S prvim aprilom je uredbenim potom stopil v veljavo novi romunski carinski tarif, ki prinaša važno spremembo romunske trgovske politike. V tem tarifu so določene normalne in minimalne postavke, vendar pa se v bodoče nobeni državi ne bo več priznala klavzula največje ugodnosti za vsako blago, temveč le minimalni tarif za gotove vrste blaga. Novi tarif znatno poveča carinsko zaščito romunski industriji, predvsem železarski in kovinski industriji.

Borza

Dne 1. aprila.

PENAR.

Zagreb. Berlin 13.52-13.58 (13.52-13.58), Italija 265.05-267.05 (266.74-267.74), London 276.20-277 (276.20-277), New York 56.75-56.85 (56.75-56.85), Praga 16.30-16.30 (16.30-16.30), Dunaj 8.005-8.035 (8.004-8.034), Curih 10.94 do 10.97 (10.94-10.97), Amsterdam 22.7805-22.8405 (22.7805-22.8405).

Curih, Belgrad 9.13 den (9.13 den), Budimpešta 90.75 den. (90.75 den.), Berlin 123.29 (123.24 den.), Italija 24.30 den. (23.84 den.), London 25.25125 den. (25.25 den.), New York 519.75 den. (519.875 den.), Pariz 20.365 den. (20.36 bl.), Praga 15.395 (15.40 bl.), Dunaj 73.13 den. (73.10), Madrid 93.40 (93.55), Bukarešt 3.22 (3.46 bl.), Sofija 3.76, Varšava 57.95 den., Amsterdam 208 (207.95 den.), Bruselj 72.25 den. (72.25 den.), Kopenhagen 138.65 (138.60).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.46, Kodani 189.25, London 34.45, Milan 33.34, New York 709.30, Pariz 27.70, Varšava 79.12 — Valute: Lira 33.42, dinar 12.45, češkoslovaška krona 20.98.

Praga, Devize: Lira 158.05, Zagreb 59.25, Pariz 132, London 163.30, New York 33.61.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 7 odst. invest. posoj. 83.50-87, vojna odškodnina 338 bl., zastavni listi 20-22, kom. zadolžnice 20-22, Celjske 195-197, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 99-100, Prašedion 850 den., Kred. zavod 160-170, Trbovlje 420 den., Vevče 120 den., Stavbna 55-65, Sešir 104 den.

Zagreb, Agrarne obv. 54-54.50, 7 odst. invest. posoj. 86.50-86.75, vojna odškodnina 837 do 837.50, Hrv. esk. 104.50-105.50, Kred. 83-94, Hipobanka 65-65.50, Jugobanka 94.50-95, Prašedion 850-855, Ljublj. kreditna 153-154, Drava 455-460, Sečera 460-465, Gutmann 280 do 285, Slavonija 28-30, Trbovlje 420-428, Vevče 142.50-147.

Dunaj, Don.-savsko-jadr. 89, Živno 80.50, Kranjska industrijska 51.20, Trbovlje 53.70, Hrv. esk. 13.50, Leykam 12.80, Hip. banka 8.30 Avstrijske tvornice za dušik 30, Slavonija 3.05.

BLAGO.

Ljubljana, Smreka, jelka: hlodi od 4 m naprej 220-250, brojavni drogi 200-260, trami merkantilni 200-250, madrieri 430-530; Bukev: deske plohi naravnih neobrobjeni 480-500, deske plohi naravnih ostrorobi 600-900, frizi 600-800; Hrast: hlodi 1, 1la, 350-450, frizi 900-1200.

Zlato: pšenica bačka 75 kg, 2-3 odst. 350 do 355, rž bačka 71-72 kg, 2 odst. 305-310, koruza banatska 1 200-210.

Tendence: les: živahna za madriere; deželni pridelki: mlačna; zaključki: les 5 vagonov.

Spominjajte se
Podpornega društva slepih,
Ljubljana, Wolfova 121

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 1. aprila 1927.

Višina barometra 308.8 mm

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin	Najvišja temperatura	Najnižja temperatura
kraj	čas					ob opazovanju	v min 6h	kraj
Ljubljana (dvorec)	7	759.3	4.4	86	E 2	10	dež	2.3
	8	759.2	5.0	81	mirno	10		9.7
	14	755.7	8.8	67	NE 2	10		3.8
	21	755.5	6.7	70	W 1	5		
Maribor		758.2	5.0	74	NW 6	10		14
Zagreb		758.2	16.0	93	NE 2	10		13
Belgrad	8	758.1	6.0	93	NW 2	10		12
Sarajevo		759.4	4.0	92	mirno	10	dež	10
Skopje		755.8	10.0	67	W 1	10	dež	17
Dubrovnik		756.3	11.0	34	E 2	4		5
Praga		756.4	5.0		SW 2	5	dež	9
Split	7	757.2	10.0	53	NW 2	2		15

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 2. aprila: spremenljivo vreme bo trajalo nadalje, ponekod niso izključene padavine.

Sir H. Rider Haggard:

152

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleštine prevel Jos. Poljanec

Nato je glasno vzdiknila, se mi vrgla okoli vratu in se zjokala, kar bi pač vsakdo izmed nas storil, ako bi se kdo izmed naših predragih rajnikov iznenada pojavil pred našimi očmi živ in zdrav, njen mož me je zadostno zgrabil za roko in skoraj zaklel od začudenja, kakor se dostikrat zgodi pri nekaterih moških, kedar so nenavadno močno ganjeni. Otroka pa sta me strme gledala; naposled sem poklical dekleta k sebi, ki je bila precej taka, kakršna je bila njena mati, ko sva se poslovila ter ji povedal, da sem tisti stric, o katerem je gotovo že slišala praviti, da je že pred leti umrl.

Nato smo poslali hlapca po mojega konja, na katerega smo bili vsi pozabili, da ga je odpeljal v hlev, in se podali k večerji; po večerji sem jih prosil naj mi povedo vse, kar se je bilo med tem na domu zgodilo. Tako sem zvedel, da je bogastvo, ki mi ga je bil zapustil moj nekdanji gospodar in učitelj Fonsecka, dospelo srečno na moj dom in da je izvrstno propevalo v Lilijinem varstvu; ona je bila le malo porabila za sebe in se je smatrala zgolj kot njegova oskrbnica in ne lastnica. Ko so bili prepričani o moji smrti, je moja sestra Marija vzela svoj delež, kakor sem ga ji bil zapustil, in je z njegovo pomočjo nakupila nekoliko zemljišč in gozdov v okolici. Ko sem to slišal, sem ji takoj rekel, da naj obdrži vse kot darilo od mene, saj sem imel brez njih po vsej priliki večje bogastvo, kot sem ga potreboval; te moje besede niso bile malo všeč njenemu možu Wilfredu Bozardu; v resnici je težko človeku ločiti se od stvari, katero je imel že mnogo let kot lastno posest.

Zvedel sem tudi vse ostalo; o nenadni smrti mojega očeta, kako je zlato, ki sem ga bil poslal domov, obvarovalo Lilijo, da je niso prisilili vzeti mojega brata Geoffreya, ki se je potem udal pijači, da je umrl šele enoinštirideset let star; o smrti gospoda Bozarda, Lilijinega očeta in mojega nasprotnika, ki je umrl za mrtvoudom, ki ga je zadel nekoč, ko se je bil nenadno močno razjezil. Ko se je njegov sin Wilfrid poročil z mojo sestro Marijo, se je Lilija preselila na naš dom Lodge in plačala dolgov, ki jih je bil moj brat Geoffrey naredil na dedščino. Od tedaj je ves čas živela na našem domačem posestvu v žalosti in samoti, vendar ne popolnoma nesrečna, ker je posvetila mnogo svojega časa dobrim delom. Povedala mi je, ako ne bi imela toliko posestva in denarja, ki ga je morala upravljati kot dedinja, da bi bila že davno stopila v samostan, kjer bi v miru preživela ostalo življenje; ker je bila prepričana, da sem bil mrtev — glas o potopu moje ladje je segel vse do Ditchinghama — ni mislila več na možitev, dasi je bil marsikateri ugleden in premožen gospod prošil za njeno roko. To in nekoliko manjših stvari, kakor n. pr. rojstvo in smrt otrok in poročilo o velikem viharju in poplavi, ki je zadela bungaysko mesto in vso dolino reke Waveney, je bilo vse, kar so mi imeli povedati ti dobri ljudje, ki so bili vsa ta dolga leta preživeli v miru.

Ko so mi tako povedali, kaj so bili ta čas doživeli, so me pozvali, da naj povem še jaz, kako se je meni v tem godilo. Prišel sem takoj od začetka in zanimivo je bilo gledati njihove obraze, ko so poslušali. Vso dolgo noč sem sedel poleg Lilije in jim pripovedoval svojo zgodbo; slavi so že utihnil in oglasili so se drozgi in kosi, in zgodbe še ni bilo konec. Zavoljo tega smo šli spat v sobe, ki so nam jih pripravili in zjutraj se nadtjeval, v dokazilo resnice sem jim pokazal meč, ki sem ga bil odzvel Bernalu Diazu, ovratnico z velikimi smaragdi, katero mi je bil

podaril Guatemok in brazgotine mojih ran. Še nikoli in zjutraj sem nadaljeval, v dokazilo resnice sem jim pravil o poslednji žrtvi otomijskih žensk in o strašnem koncu de Garcie, ki je umrl bojujoč se z lastno senco, ali bolje povedano, s sencami svoje zlobnosti, so od strahu na glas vpili, kakor so zopet jokali, ko sem jim pravil, kako je bil umrl Guatemok in kako sem izgubil svoje tri sinove.

Tej družbi pa nisem povedal vse svoje zgodbe; marsikaj je bilo samo za Lilijsina ušesa; in njej sem govoril o mojem razmerju do Otomi kakor govori možak z možakom, ker sem bil prepričan, da ne bi nikdar vladala popolna vera in zvestoba med nama, ako bi bil kaj zamočlal. Zavaljo tega sem ji razodel vse svoje dvome in notranje boje, in ji tudi nisem zamočlal, da sem sčasoma začel ljubiti svojo ženo Otomi, da me je njena lepota in milina vlekla k njej izuma prvega trenutka, ko sem jo bil videl na Montezumovem dvoru, in zamočlal nisem onega, kar se je bilo zgodilo med nama na žrtveniku.

Ko sem končal, se mi je Lilijsa zahvalila za mojo poštenost in je rekla, da je videti, da se možki v takih rečeh razlikujejo od žensk, posebno ker ona ni nikdar čutila potrebe, da bi bila obvarovana pred izkušnjavo druge ljubezni. Ljudje smo pač, kakor nas je ustvaril Bog, in zavoljo tega nimamo pravice očitat drug drugemu. In dalje, da je bila ta Otomi vzlic temu, da je bila poganka, velikosrčna ženska, ki je lahko premagala omahljive oči moških, posebno ker je zavoljo svoje ljubezni tvegala veliko več, kakor bi ona, Lilijsa, mogla tvegati; in da je bilo jasno, da sem moral konec koncev voliti med njo in hitro smrtjo, in ker sem ji prisegel zvestobo s tako strašno prisego, bi bil v resnici po krivem prisegel, ako bi jo bil potem zapustil, ko je nevarnost minila. Zavaljo tega je Lilijsa rekla, da se ne bo zmenila za vse te zadeve in da ne bo ljubosumna, ako bi se še pozneje nežno spominjal to svoje mrtve žene.

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

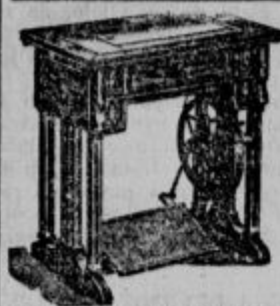
=====

=====

=====

=====

Najboljši šivalni in pletilni stroj

Je edino iz GRITZER in
ADLER za dom, obrt in
industrijo v vseh
opremljenih
Istotam avstrijski
pletilni stroj
DUBIED

Pouk v voženju brezplačno.
Večletna garancija. Niske
cene tudi na obroke.
Josip Petelinc,
LJUBLJANA blizu Prešer-
novega spom.

Brunier, tretji Girardengo, četrti Pellissier. Na 1000 metrov je bil pa Girardengo prvi in Mac Namara drugi. Na 10 km je bil prvi Grassin (8:19), drugi Sawal, tretji Suler; na 20 km prvi Grassin (16:11.2), drugi Berkeyn, tretji Sawal, četrti Suter; na 30 km prvi Grassin (24:26.8), drugi Berkeyn tretji Sawal četrti Suter.

Gori omenjeno italijansko cestno dirkanje iz Milana v San Remo se vrši letos dvajseti proga je dolga 289 km. Razen Girardenga bodo dirkali najboljši italijanski kolesarji Binda, Brunero, Tonani in Gay. Zadnja dva dirkača dirkata za nemške tvrde. — Na Francoskem pa zelo trenirajo za klasično dirko okoli Francije.

PLAVALSTVO NA JAPONSKEM.

Letos bo priredila Japonska prvo mednarodno plavalno tekmovanje. Plavalstvo je že skozi stoletja na Japonskem zelo v časti in ga zelo gojijo. V prejšnjih časih ni veljal noben moški za popolnega bojevnika, kdor ni znal izborna plavati in kdor se ni znal v vodi prav tako boriti kot na suhem. Mladino vojaške kaste so vzgajali v sabljanju, streljanju z lokom, v borbi s kopjem in v plavanju. Vojak je moral znati plavati, tudi v polni opremljeni, v oklepju; z velike višine se je moral prav nizko potopiti, z male višine pa zelo globoko. Dalje je moral v vodo skočiti, ne da bi se potopil, in je moral v vodi takoj priti do s sovražnikom. Plavanje na 15 km so imeli za vajo, plavanje na 30 km ni bilo nič posebnega. Armada in mornarica japonska goji plavalni sport še danes v veliki meri, vsi naborniki morajo znati plavati. Večkrat lahko vidijo, kako plava cel bataljon v široko raztegnjeni fronti brez 30 km široki tokijski zalivi.

V primeri s trajnostnim plavanjem na dolge razdalje so tekmovalno plavanje na krajše razdalje prej malo gojili. Šele na pariški olimpijadi 1924 so prvič startali japonski plavalci na 100 m. Od tedaj naprej so pa tekmovalno plavanje tako zelo gojili, da so že lani mogli premagati izborne havajiske pravke. Najboljši japonski plavalec je sedaj Takaiši, ki je tudi v Avstraliji izvajal lepe uspehe. Dobro poznamo njegovo ime. 100 m prosto je plaval 59.4; tudi na 200 in 400 m je blizu svetovnega rekorda. Najboljši plavalec na hrbtu je I. Kimura, 100 m v 1:14.5, Tsuruda je japonski prvak v prsnem plavanju na 200 m, 2:57.2. Japonska vrsta je plavalna lani proti Havajcem 800 m v 9:38.2. Letos bodo tekmovali Japonci z najboljšimi plavalci Amerike, Avstralije, Havajskih otokov in morda tudi z nekaterimi Evropejci. Na olimpijado bodo tudi prišli.

Naznanila.

Persok društvo Kodeljevo vabi vse prijatelje in člane na važen sestanek, ki se vrši dne 4. t. m. ob 8 zvečer v prostorih tov. Poglajena. Za člane obvezno. — Odbor.

Organizacija javnih nameštencev somišljenikov SLS vabi člane, da takoj, vsaj do 5. t. m. poravnajo zapadle naročnine, ker bi se jih sicer moralo šteti še pred obnim zborom. — Predsednik.

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo je občni zbor vsled tehničnih ovir odgodilo na 24. aprila 1927. Kraj in začetek, kakor je bilo objavljeno. — Odbor.

Priporoča se Vam, da si pri nakupu **pohištva** ogledate prvovrstne spalnice, jedilnice, kuhinje in dr. pohištvo. Cene konkurenčne. Točna postrežba. Zahtevajte cenik.

ANDREJ KREGAR tovarniška zaloga pohištva
ŠT. VID nad Ljubljano (nasproti kolodvoru Vižmarje)

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne — 15 letna garancija — Voženje se poučuje pri nakupu brezplačno.
PISALNI STROJI ADLER — KOLSA iz prvih tovarn. Dürkop, Kayser, Styria, Waffrad (orožno kolo) — PLETILNI STROJI vedno v zalogi — Posamezni deli koles in šivalnih strojev

Daje se tudi na obroke Ceniki franco in slov.
IVAN JAX I SIN
Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Zahvala.

O priliki prebriske izgube naše dobre matere, gospe

Franciške Remše

nam je došlo od vseh strani toliko izrazov sožalja, da se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti. Zato se tem potom najsrčneje zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v teh težkih dneh.

Posebno zahvalo smo dolžni velenjenemu gosp. dr. Jožefu Goričarju za lajšanje težke bolezn, prečistitve gospodu župniku Kroslju za duhovno tolažbo, prečistiti duhovščini v Mozirju in Gornjem gradu za zadnje spremstvo, vsem, ki so nam pomagali ob bolezn in spremili drago rajnico k večnemu počitku. Bog bodi vsem plačnik!

Mozirje, dne 31. marca 1927.

V imenu žalujočih sorodnikov: Fortunat Remše.

Nikake posredovalne prodaje! Iz tovarne naravnost k Vam!

Vabimo Vas, da si ogledate našo zalogo
pomladne moške konfekcije
kakor tudi oblek za dijake in otroke.
Ne dajemo na obroke!

Pač pa smo posebno ceni in solidni!

Mehanična tovarna oblek d. d.

podružnica Ljubljana, Mestni trg št. 3

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglaš 3 ali 5 l. in. Oglaš na devet vrstic se računa po dve. Za odgovor zmanj. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

TRG. SOTRUDNIK

mlajša, agilna moč, išče službo. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Izložbeni aranžer« št. 2380.

POSTEN FANT

bi se rad izučil krojaštva. Pogoj po dogovoru. — Jakob Tomazin — Bistra, Borovnica. 2429

Prošle službe

Kuhinjsko moč

dobro, išče restavracija v Ljubljani — kot drugo — le z dobrimi spricavali. — Ponudbe pod: »Vestna« na upravo »Slovenca«

SOBARICO pošteno in pobožno boljše dekle, ki zna krpati, štopati, prati in likati ter čistiti sobe, išče k mali rodbini Kuharica-Slovenka v hiši. Plača 350 Din. Vera Kasumović, zdravnikova soproga, Koprivnica, Hrv.

DVA VAJENCA

za soboslikarsko in plekarsko obrt, sprejme tvrdka Brata Rožič, Ljubljana, Vegova ulica št. 8.

KLETAR

več vseh v to stroko spadajočih del, se sprejme takoj. Plača in pogoj po dogovoru. — Naslov v upravi lista pod št. 2447.

Stanovanja

Lepo mehlorano sobo oddam takoj ali za 15. aprila. Naslov v upravi pod številko 2164.

Vnajem

Stanovanjsko hišo,

štirisobno, enonadstropno z gospodarsk. poslopji, v Mestnem logu št. 15, damo v najem. Takoj na razpolago. Vprašanja pod šifro: »Stanovanje 115—2462« na upravo lista.

Trgovski lokal

se odda takoj v Mariboru — palača Zadruga gospodar. banke — Aleksandrova cesta 6. 2413

Iščem 2-3 sobe

primerne za pisarniške namene. Biti morajo v središču mesta; prednost ima bližina »Mestnega doma«. Ponudbe z navedbo najemnine sprejema iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod šifro »Ugodno« št. 222.

Kdo kupi?

BAKRENI KOTEL

600 l velik, popolnoma nov, za izdelavo sira in lepe, enovprežne SANI s 4 sedeži, poceni napredaj. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod številko 2378.

Vsled selitve prodam

kompl. jedilnico, spalnico (Altdeutsch), gramofon z več ploščami, 4 stimplatorije, in razno drugo opremo pri g. Karlu Wondru, Borštnikov trg 3-L.

PRODAM želez. otroško posteljo z 2 žimnicama, »Ljubljanski Zvon« let. 1919, 1921, 1922, 1923, »Čas«, letnik 1918—1923, Svetovna zgodov. Weiss, 22 vel., lepo vezan, knjiž. Naslov v upravi št. 2463.

Krompir

lep, semenski, rožnik in bel, dobavi Kmetijska zadruga, Ptuj.

Kdo prodaja?

Cikasto vino

za izdelovanje KISA v vsaki množini, kupuje Kisarra JOS. VODNIKA DEDIČ, Ljubljana VII. — Celovška cesta 76. 2416

Posedva

Lepo posestvo

ob okr. cesti, v prijazni vasi Spodnje Brezovo pri Sevnici, pol ure od kolodvoru Blanca ali ¼ ure od kolodv. ali trga Sevnica ob Savi, obstoječe iz domačije, sadonosnika, njiv, prvovrstnih gozdov, vinogradi, vse skupaj 14 orolov, je za 62.000 Din naprodaj. — Kupci naj se zglase pri Franc Slemenšek, gostilničar, Spodnje Brezovo pri Sevnici.

NAPRODAJ HIŠA

z malim posestvom v št. Vidu nad Ljubljano, pripravna za obrtnika. Pojasnila: Vižmarje št. 59.

Kupim manjšo HIŠO

že mogoče z lokalom in vrtom, v mestu ali pa na periferiji. Ponudbe z navedbo pod »Manjša hiša« na upravo »Slovenca«.

POSESTVO

v ljubljansk. predmestju, obsega 2 stanovan. hiše, gospod. poslopja z vrtovi in travniki, pripravno za parceliranje, gospodarstvo ali industrijo, v Ljubljani, Mestni log 15, prodaj. Vprašanja pod značko: »Posestvo 303—2461« na upravo »Slovenca«.

Proda se iz proste roke

HIŠA z gospodarskim poslopjem v št. Vidu nad Ljubljano št. 22 (nasproti župne cerkve), ob drž. cesti. Pripravna za vsako obrt ali trgovino. V hiši je že bila gostiln. obrt. Več se izve pri lastniku. 2445

Hiše, kmetije, vile, go-

stila, stila, trgovine, mlin, žago, graščine — prodaja po ugodn. cenah ZAGORSKI — Maribor Tatenbahova ulica 19.

Inserirajte v

»Slovenca«!

KINO GABERJE

„BEN HUR“

Najimenitnejši film, za katerega ni besed! Godi se v Jeruzalemu, Betlehemu, Rimu, Antiohiji, palestinski puščavi in na galejah v času, ko se je rodil Jezus Kristus.

Bo igran od petka 1. do srede 6. aprila

V glavni vlogi

Ramon Novarro

PREDSTAVE: Ob delavnikih ob pol 7 in 9 zvečer — v nedeljo ob 2 in pol 5 pop.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel popolnoma renovirano

Restavracijo

„Kafjež“

v Florjanski ulici 4.

Točil bom najizbranejša dolenska, štajerska, hrvaška in dalmatinska vina. Gostom na razpolago komfortne tujske sobe z vodovodnimi umivalniki.

Prvovrstna domača kuhinja po konkurenčnih cenah; vsak petek morske ribe; ob nedeljah janček na raznju.

Danes in jutri JAZZ-BAND koncert.

Za obilen obisk se vljudo priporoča

FRAN SAMSA, restavr.

Tvrška

M. STELE & I. PIELICK

Ljubljane, Solski drevored

(Semenišče)

priporoča

bogato zalogo vedno svežega južnega in domačega sadja ter deželnih pridevkov. Tvrška dobavlja posebno limono in pomaranče vedno direktno od producenta, ter zamore vsled tega postreči cenj. odjemalcem vedno z garantirano najlepšim blagom po brezkonkurenčnih cenah. V dolgoletnem poslovanju posrečilo se je tvrdki stopiti v trgovske stike z samo prvovrstnimi izbranimi inozemskimi dobavitelji ter eksportnimi tvrdkami, katero delstvo jamči, da dobavlja tvrdka vedno le prvovrstno blago, ter more ista zagotoviti cenj. odjemalcem najsolidnejšo in najtočnejšo postrežbo. — Izvršujejo se naročila tudi za vagonne množine, ter se za ista računajo izjemno nizke cene.

Blagovolite se pripraviti! Zahtevajte cenikel!

OKLIC.

Franciška Cirman iz št. Vida nad Ljubljano bo dne 3. in 5. aprila t. l. prodala na prostovoljni dražbi več hiš v št. Vidu, dalje njive, travnike in gozde v katastrskih občinah št. Vid, Ježica, Dravje, Zgornja Šiška, Glince, Vižmarje, Stanežice, šmartno pod šmartno goro in Gameljne.

Dražba se prične v nedeljo dne 3. aprila ob 1. uri popoldne v št. Vidu pri Klajbovi hiši, in takoj nadaljuje na njivah proti Vižmarju.

V torek dne 5. aprila zjutraj ob 7. uri se dražba nadaljuje v gozdih nad št. Vidom proti Toskemu čelu; prodajo se tudi s konstancem zaraščeni gozdi pod Toskim čelom in nato še travniki za Rožnikom in nad Kosezani.

Natančnejša pojasnila daje Franciška Cirman v št. Vidu ali njen zastopnik dr. Ivan Modic, odvetnik v Ljubljani, Gradišče št. 10. 2274

Osrednje mlekarne

v Ljubljani, Maistrova 10.

nudijo v vsaki množini in po najnižjih cenah vse mlečne proizvode kakor: prvovrstno čajno maslo maslo za kuho, švicarski, ementalški in polemtalski sir, trapistovski sir vseh vrst in druge izdelke.

Rabljeni pletilni stroji

v dobrem stanju — se po zelo nizki ceni prostovoljno

prodajajo v soboto in nedeljo samo proti gotovini.

M. Franzl sin

Privoz št. 10.

Natečaj za mesto kapelnika

»HRVATSKA GLAZBA V SARAJEVU« razpisuje natečaj za mesto kapelnika za godbo na pihala in zbor na lok pod sledečimi pogoji:

1. Plača po pogodbi, 2. vzdrževanje poduka vsak delavni dan od 7. do 9. ure zvečer.

3. Posobni reflektanti z večletno prakso in doslej doseženimi dobri uspehi naj pošljejo svoje dokumentirane ponudbe na upravo »Hrvatske Glazbe« v Sarajevu (Napredkova palača), najdalje do 15. aprila 1927.

ODBOR.

A. Šinkovec nasl. K. Soss,

Ljubljana, Mestni trg 18-19.

Izdajatelj: dr. Fr. Krljevec.

Uradnik: Franc Terešlav.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čač.